

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA
SVETA V LETIH 2002–2007**

Ksenija Strmljan

Ljubljana, marec 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETIH
2002–2007**

Kandidatka: Ksenija Strmljan
Številka indeksa: 04036006
Študijski program: univerzitetni študijski program Uprava prva stopnja
Mentor: izr. prof. dr. Rudi Kocjančič

Ljubljana, marec 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Ksenija Strmljan, študentka univerzitetnega programa Uprava 1. stopnje, z vpisno številko 04036006, sem avtorica diplomskega dela z naslovom Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to v predloženem delu tudi jasno zapisala,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne, kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS št. 21/95), prekršek pa podleže tudi ukrepom Fakultete za upravo v skladu z njenimi pravili,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala Marta Pavlin, prof.

Ljubljana, 1.3. 2011

Podpis avtorice:

POVZETEK

Odložilni veto je ena najpomembnejših pristojnosti Državnega sveta. Z njim lahko preprečijo ali odložijo zakon, ki ga je sprejel Državni zbor. Državni svet z uporabo odložilnega veta opozarja na napake zaradi tega, ker se ne strinjajo z novim zakonom. Državni svet od Državnega zbora zahteva, da ponovno odloča o zakonu, tokrat z zahtevnejšo večino.

Uporaba odložilnega veta je zelo problematična, saj je rok za vložitev veta relativno kratek, in sicer sedem dni od sprejema zakona. V nalogi sem opisala, kolikšen je rok za vložitev veta v Državnem zboru in kolikšen je rok za odločitev v Državnem zboru. Predstavila sem zakonodajni postopek v Državnem zboru in tudi v Državnem svetu.

Diplomska naloga se nanaša na samo uporabo odložilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007. Želela sem preveriti ter analizirati, koliko vetov smo imeli v tem obdobju, na katere zakone so se nanašali ter koliko je bilo takih zakonov, ki so jih poslanci v Državnem zboru po vetu Državnega sveta ponovno izglasovali in koliko takih zakonov, ki so jih poslanci po ponovnem glasovanju zavrgli.

Ključne besede: Državni zbor, Državni svet, Vlada, odložilni veto, svetniki, poslanci.

SUMMARY

USE OF THE SUSPENSORY VETO OF THE NATIONAL COUNCIL THE YEARS 2002 - 2007

Suspensive veto is one of the most important powers of the State Council. It may prevent or only postpone a bill passed by the National Assembly. National Council using the suspensory veto points to a fault with, because they did not agree with the new law. National Council requires the National Assembly to reconsider the law, this time with the most demanding.

The use of suspensive veto is very problematic. The use of suspensive veto is very problematic, as the deadline for filing a veto relatively short, seven day from the adoption of the law. I described what the deadline for filing a veto in the National Assembly, what the deadline for the decision in the National Assembly. I also described the legislative process in the National Assembly and National Council.

As the theory it involves the use of suspensive veto of the National Council for the years 2002-2007. I wanted to see and analyze the veto in this period. How many were positive and how many negative suspensory vets.

Key words: National Assembly, National Council, the Government, the suspensory veto, councilors, Members.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	ii
POVZETEK	iii
SUMMARY.....	iv
KAZALO	v
KAZALO PONAZORITEV	vii
1 UVOD	1
1.1 Izhodišče diplomskega dela.....	1
1.2 Namen in cilji diplomske naloge.....	2
1.3 Metoda dela.....	2
1.4 Struktura diplomskega dela	2
2 RAZMERJE MED DRŽAVNIM ZBOROM IN DRŽAVNIM SVETOM	4
3 PARLAMENTARNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI	7
3.1 Pojem	7
3.2 Državni zbor	7
3.3 Vlada	8
4 DRŽAVNI SVET KOT DEL PARLAMENTARNEGA SISTEMA	10
4.1 Ureditev odločilnega veta Državnega sveta	10
4.1.1 USTAVA	10
4.1.2 ZAKON O DRŽAVNEM SVETU	11
4.1.3 POSLOVNIK DRŽAVNEGA SVETA	11
4.1.4 POSLOVNIK DRŽAVNEGA ZBORA.....	12
4.2 Oblikovanje Državnega sveta.....	12
4.3 Pristojnosti	16
4.3.1 ZAKONODAJNA POBUDA	17
4.3.2 MNENJA.....	17
4.3.3 ODLOŽILNI VETO	18
4.3.4 ZAKONODAJNI REFERENDUM	20
4.3.5 PARLAMENTARNE PREISKAVE.....	21
4.3.6 USTAVNA PRITOŽBA	22
4.3.7 PREDLOG ZA SPREJEM OBVEZNE RAZLAGE ZAKONA	23
5 PROBLEMATIKA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA	24
5.1 Rok za vložitev veta v Državni zbor	24
5.2 Rok za odločitev po vetu v Državnem zboru.....	25
5.3 Zakonodajni postopek v Državnem svetu.....	25
5.4 Zakonodajni postopek v Državnem zboru	26
6 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETIH 2002–2007	28

6.1 Prikaz poteka dogajanja po odložilnem vetu pri Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (ZVIS-E) in Zakonu o trgovini (ZT-1)	28
6.2 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2002.....	30
6.3 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2003.....	31
6.4 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2004.....	32
6.5 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2005.....	33
6.6 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2006.....	35
6.7 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2007.....	37
6.8 Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007	40
7 ZAKLJUČEK	41
LITERATURA IN VIRI	43

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Odložilni veto v letu 2002.....	30
Graf 2: Odložilni veto v letu 2003.....	31
Graf 3: Odložilni veto v letu 2004.....	33
Graf 4: Odložilni veto v letu 2005.....	35
Graf 5: Odložilni veto v letu 2006.....	37
Graf 6: Odložilni veto v letu 2007.....	39
Graf 7: Odložilni veto Državnega sveta v letih 2002–2007	40

KAZALO TABEL

Tabela 1: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2002	30
Tabela 2: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2003	31
Tabela 3: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2004	32
Tabela 4: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2005	34
Tabela 5: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2006	36
Tabela 6: uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2007	38
Tabela 7: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007	40

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

itd.	in tako dalje
npr.	na primer
PoDS-1	Poslovník Državnega sveta
PoDZ-1	Poslovník Državnega zbora
PoDZ-1-UPB1	Poslovník Državnega zbora uradno prečiščeno besedilo
št.	Številka
Ur. l. RS	uradni list Republike Slovenija
str.	stran
ZDSve-UPB1	Zakon o Državnem svetu uradno prečiščeno besedilo
Zmed-A	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih
ZPDI-D izpitu	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravniškem državnem
ZRLI-UPB1	Zakon o referendumu in ljudski iniciativi uradno prečiščeno besedilo
ZT-1	Zakon o spremembah Zakona o trgovini
ZUTPG Republiki Sloveniji	Zakon o usklajevanju transferjev posameznikov in gospodinjstev v
ZViS-E	Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu
ZZdrav	Zakon o zdravilstvu

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČE DIPLOMSKEGA DELA

Ustava Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustava) v četrtem poglavju Državna ureditev uvršča Državni svet na drugo mesto v sestavi organov državne oblasti. Pred njim je le Državni zbor. Državni svet je v Ustavi omenjen od 96. do 100. člena.

Ustava ureja Državni svet glede:

- sestave (96. člen),
- pristojnosti Državnega sveta (97. člen),
- volitev (98. člen),
- odločanja (99. člen),
- nezdružljivosti funkcij in imunitete (100. člen),
- poslovnika Državnega sveta.

Poleg Ustave, ki je temeljnega pomena za vsako državo, ima Državni svet tudi druge zakonodaje ter poslovnike, po katerih se mora ravnati. Za delovanje Državnega sveta je potrebno poleg Ustave upoštevati tudi:

- Zakon o Državnem svetu,
- Zakon o določitvi volilnih enot za volitve predstavnikov lokalnih interesov v Državnem svetu,
- Zakon o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo,
- Zakon o referendumu in ljudski iniciativi,
- Zakon o ustavnem sodišču,
- Zakon o parlamentarni preiskavi,
- Poslovnik Državnega sveta,
- Poslovnik Državnega zbora,
- Poslovnik o parlamentarni preiskavi,
- Spremembe in dopolnitve Poslovnika Državnega sveta.

1.2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE

Cilj diplomske naloge je, da predstavim, kaj je odložilni veto. Nato bom ugotavljala, kako pride do odločilnega veta, za kaj se ga uporabi ter kolikšen je rok za njegovo vložitev v Državni zbor. Za tem bom pojasnila, s kolikšno večino je potrebno glasovati pri ponovnem odločanju, da je zakon kljub vetu ponovno izglasovan.

Namen naloge je opisati, kako je sestavljen Državni svet in katere odločilne vete imamo v obdobju 2002–2007. Najprej bom definirala, kako je sestavljen Državni svet, katere so njegove pristojnosti ter katere naloge ima. V nadaljevanju bom preučila, kako je opredeljen odločilni veto in kolikšen rok velja zanj, ter raziskala, koliko vetov je bilo letih v 2002–2007 pozitivno rešenih in koliko negativno.

1.3 METODA DELA

Pri izdelavi diplomske naloge sem v teoretičnem delu uporabila metodo opisovanja. Analizirala sem primarne vire, kjer sem analizirala zakonodajo, zlasti Ustavo Republike Slovenije, Poslovnik Državnega zbora in Poslovnik Državnega sveta. Deskriptivno metodo sem uporabila za opredelitev osnovnih pojmov ter predstavitev Državnega sveta. Pri praktičnem prikazu pa sem uporabila primerjalno analizo, kjer sem s pomočjo poročil delovanja Državnega sveta v posameznem letu 2002–2007 prikazala odločilne vete. Osredotočila sem se predvsem na število sprejetih in nesprejetih vetov ter jih na koncu vsakega obravnavanega leta interpretirala. Na koncu pa sem še primerjala število vloženih in sprejetih oziroma nesprejetih vetov v vseh letih skupaj.

1.4 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA

Za diplomsko nalogo sem se odločila za naslov Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007, saj me zanima delovanje Državnega sveta, njegove pristojnosti ter njegova vloga v naši parlamentarni ureditvi. Med pristojnosti sodi tudi odločilni veto, ki ga bom poskušala predstaviti in analizirati v čim večji meri.

Diplomska naloga je sestavljena iz sedmih poglavij. Prvo sestavljajo: uvod, namen in cilji diplomskega dela ter metode in struktura diplomskega dela.

V drugem poglavju bom opisala razmerje med Državnim zborom ter Državnim svetom, kateri od njiju je samostojen pri svojih nalogah in kateri ne. Največjo odgovornost ima Državni zbor, in sicer zato, ker samostojno opravlja vse dane naloge. Te lahko opravi ali pa ne, kar za Državni svet ne moremo reči, saj ne more samostojno sprejeti nobenega zakona, ne da bi prišel zakon v Državni zbor. Državni svet ima le to možnost, da preloži odločanje nekega zakona z odločilnim vetom. Državni zbor ter Državni svet se razlikujeta ne le glede samostojnosti, temveč tudi glede kandidate, kako se volijo člani v Državni zbor in kako v

Državni svet, ali se volijo posredno ali neposredno, kdo opravlja funkcijo poklicno in kdo ne itd.

Tretje poglavje obravnava parlamentarni sistem v Republiki Sloveniji. Na začetku je opredeljen sam pojem parlamentarni sistem. V nadaljevanju sta omenjena še Državni zbor ter Vlada, ki sta pomembna pri samem procesu parlamentarizma in tudi pri odločilnem vetu Državnega sveta.

V četrtem poglavju bom obravnavala Državni svet kot del parlamentarnega sistema. Ta del je razdeljen na štiri podpoglavja. Prvo je naslovljeno Ureditev odločilnega veta Državnega sveta in ima štiri enote; te so: Ustava, Zakon o Državnem svetu, Poslovnik Državnega sveta ter Poslovnik Državnega zbora. Drugo podpoglavje zajema oblikovanje Državnega sveta. Tretje se nanaša na pristojnosti, ki jih ima Državni svet, in vsebuje sedem enot; te so: Zakonodajna pobuda, Mnenje, Odločilni veto, Zakonodajni referendum, Parlamentarne preiskave, Ustavna pritožba ter Predlog za sprejem obvezne razlage zakona.

Peto poglavje se nanaša na samo problematiko odločilnega veta Državnega sveta. Zajema štiri podpoglavja: Rok za vložitev veta v Državni zbor, Rok za odločitev po vetu v Državnem zboru, Zakonodajni postopek v Državnem svetu ter Zakonodajni postopek v Državnem zboru.

V šestem poglavju prehajam iz teoretičnega na praktični prikaz. Obravnavala bom uporabo odločilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007. To poglavje ima kar osem podpoglavij. V prvem sta obrazložena dva primera, na katera je bil vložen veto. To sta Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu (ZViS-E) ter Zakon o spremembah zakona o trgovini (ZT-1). Prikazala bom, v čem je problematika zakonov in kako je bilo odločeno. Ostala podpoglavja se nanašajo na odločilni veto po letih od leta 2002 pa vse do 2007. V zadnjem podpoglavju bom predstavila uporabo odločilnega veta v vseh letih, koliko zakonov je bilo obravnavanih na podlagi odločilnega veta in kako so se svetniki odločili.

Sedmo poglavje obsega zaključek ter povzetek celotnega diplomskega dela. Zapisana so mnenja, do katerih sem prišla po preučevanju in analizi odločilnega veta. Dotaknila se bom tudi vprašanja, koliko odločilnih vetov je bilo vloženih v prvem in drugem mandatnem obdobju ter razbrala, kdaj je bilo vloženih manj oziroma več vetov.

2 RAZMERJE MED DRŽAVNIM ZBOROM IN DRŽAVNIM SVETOM

Poleg Državnega zbora je v Ustavi opredeljen tudi Državni svet, ki je drugi dom parlamenta. Lahko rečemo, da imamo v Sloveniji dvodomni parlament. Prvi je Državni zbor, drugi pa Državni svet. Pristojnosti Državnega sveta se večinoma nanašajo na zakonodajno funkcijo (predlaganje zakonov, odločilni veto ...). Državni svet sam neposredno ne sprejema nobenega zakona, lahko prepreči ali vsaj odloži sprejem zakona in vpliva na njegovo vsebino. V Sloveniji gre za nepopolno dvodomnost, saj lahko le Državni zbor sprejema Ustavo, zakone ter odloča o sestavi in odgovornosti vlade. Po Ustavi je Državni svet »zastopstvo nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov«, za Državni zbor pa velja, da je politično predstavniško telo. V skladu s tem tudi člani Državnega sveta niso predstavniki celotnega ljudstva, kot velja za poslance Državnega zbora. Državni svet je vezan na tiste družbene skupine, ki jih volijo (po Kocjančiču in dr., 2005a, str. 175).

Državni svet se od Državnega zbora razlikuje tudi po kandidaturi. Za člane Državnega sveta lahko kandidirajo le tisti člani, ki opravljajo ustrezno dejavnost oziroma so v delovnem razmerju. Če gre za predstavnike lokalnih interesov, pa tisti člani, ki imajo stalno bivališče v posamezni volilni enoti. Za volitve v Državni svet imajo aktivno volilno pravico tudi tujci, ki opravljajo v Sloveniji ustrezno dejavnost oziroma so v delovnem razmerju. Člani Državnega sveta so izvoljeni posredno, poslance Državnega zbora pa volimo na neposrednih volitvah. Ustava ne določa možnosti uveljavljanja odgovornosti članov Državnega sveta (odpoklic), ki ne bi uspešno zastopali interesov svojih volivcev. Člani Državnega sveta po Ustavi in zakonu ne opravljajo svoje funkcije poklicno, poslanci pa jo. Funkcija Državnega sveta je častna, zakon pa določa, da za njeno opravljanje dobivajo nadomestilo izgubljenega dobička (tretjino poslanske plače) (po Kocjančiču in dr., 2005b, str. 176).

Po Ustavi je urejeno, da Državni zbor ter Državni svet medsebojno sodelujeta. Razlika med njima je v tem, da Državni zbor lahko opravlja vse svoje funkcije v celoti brez sodelovanja Državnega sveta, v nasprotju z Državnim svetom, ki ne more delovati brez sodelovanja Državnega zbora, saj se vse funkcije, ki jih ima, nanašajo na Državni zbor. Državni svet tako sodeluje le posredno preko delovanja Državnega zbora ter ima različne vzvode od zakonske iniciative pa vse do zakonodajnega referendumu (po Gradu, 2000a, str. 275).

Drugi dom lahko sodeluje pri vseh ali pri večini funkcij prvega doma. Državni svet ima pomembne funkcije na zakonodajnem področju in iniciativno funkcijo glede parlamentarne preiskave ter v postopku pred ustavnem sodišču. Vendar nima nobene veljave oziroma funkcije v ustavnorevizijemskem postopku ter nobene veze z Vlado. Poleg tega tudi nima nobene svoje posebne funkcije, kar zmanjšuje njegov položaj. Na drugi strani pa lahko zelo

pomembno, včasih tudi odločilno, vpliva na delovanje Državnega zbora (po Gradu, 2000b, str. 276).

Predsednik Državnega zbora je dolžan obveščati predsednika Državnega sveta o sejah Državnega zbora in mu pošiljati gradiva o zadevah, ki so na dnevnem redu seje Državnega zbora. Dolžan ga je obvestiti o sprejemu zakona v Državnem zboru ter mu poslati besedilo sprejetega zakona, še preden ga pošljejo v razglasitev predsedniku republike (po Gradu, 2000c, str. 276–277).

Tako Državni zbor kot Državni svet imata vsak svoj poslovnik, ki sta med seboj dokaj usklajena. Oba urejata način poslovanja z drugim organom. Poslovnik Državnega zbora ureja razmerja med Državnim zborom ter Državnim svetom v členih 215–219, Poslovnik Državnega sveta pa ureja ta razmerja v členih 94–96 (po Gradu, 2000č, str. 277).

Kadar je na dnevnem redu seje Državnega zbora predlog zakona, ki naj bi se sprejemal po hitrem postopku, tedaj lahko predsednik Državnega zbora predlaga predsedniku Državnega sveta dve možnosti, in sicer da naj predsednik Državnega sveta v najkrajšem možnem času skliče sejo Državnega sveta, druga možnost pa je, da naj Državnemu zboru sporoči, da Državni svet tega predloga zakona ne bo obravnaval. Poslovnik Državnega zbora naroča delovnim telesom Državnega zbora, da naj na svojo pobudo ali na pobudo Državnega sveta ali njegovih teles sodelujejo z Državnim svetom in njegovimi delovnimi telesi. Poslovnik Državnega sveta določa, da naj komisije Državnega sveta sodelujejo s komisijami Državnega zbora in jim dajejo mnenja o zadevah iz njegove pristojnosti. Zakon predpisuje dolžnosti tudi predsedniku Državnega sveta, ki jih ima do Državnega zbora. Predsednik Državnega sveta je predsednika Državnega zbora dolžan obveščati o predlogih, mnenjih in zahtevah, ki jih je sprejel Državni svet o zadevah iz pristojnosti Državnega zbora. Vse te predloge, zahteve in mnenja mu mora poslati v skladu s Poslovnikom Državnega zbora. Če se Državni svet ne strinja s katerim koli zakonom, ki ga je poslal Državni zbor, mora predsednik Državnega sveta še pred razglasitvijo zakona vložiti zahtevek za ponovno odločanje o zakonu. Predsednik Državnega sveta mora vložiti zahtevek pri predsedniku Državnega zbora v roku sedmih dni od sprejetja zakona (po Gradu, 2000d, str. 277).

Državni svet mora k posamezni zahtevi izreči mnenje, saj tako zahteva Državni zbor, kot je urejeno v Poslovniku Državnega zbora. Kadar pride do takega primera, mora Državni zbor določiti rok, do katerega želi dobiti mnenje Državnega sveta. Rok ne sme biti krajši, kot je določen v Poslovniku Državnega sveta za sklic seje Državnega sveta. Mnenja, ki jih dajejo Državni svet ali njegova delovna telesa, obravnavajo delovna telesa Državnega zbora. Ko se mnenja Državnega sveta ali njegovega delovnega telesa obravnavajo na seji delovnega telesa Državnega zbora, lahko sodeluje tudi predstavnik Državnega sveta ali njegovega delovnega telesa. Predsednik delovnega telesa Državnega zbora obvesti o sprejetem stališču predsednika Državnega sveta oziroma predsednika delovnega telesa Državnega sveta.

Poslovnik Državnega zbora tudi določa, da mora predsednik Državnega zbora pred razpisom splošnih volitev v Državni svet zahtevati mnenje Državnega sveta o rokih za razpis in izvedbo teh volitev (po Gradu, 2000e, str. 277–278).

3 PARLAMENTARNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

3.1 POJEM

Parlament ima v parlamentarnem sistemu osrednjo vlogo. »Parlamentarizem je torej sistem interesnega posredovanja, ki omogoča, da vse si, tudi nasprotujoči se interesi, pojavijo v urejenem in preglednem parlamentarnem okolju, v katerem postanejo razmerja moči jasno določena« (Zajc, 2004a, str. 15). Poleg širše definicije parlamentarizma so v uporabi tudi drugi pomeni in ena izmed njih je tudi naslednja: »Parlamentarizem naj bi bil sistem predsedniške vladavine, v katerem se suverenost prenaša na parlament z volitvami na podlagi splošne, enake, neposredne in svobodne volilne pravice državljanov« (Zajc, 2004b, str. 15).

Parlamentarni sistem se je razvil v Angliji, se nato razširil po celinski Evropi in se ustalil tudi v Sloveniji. Za parlamentarni sistem je značilno, da je sodna veja oblasti ob strani, saj se parlamentarni sistem izraža predvsem z zakonodajno ter izvršilno oblastjo. V Sloveniji je tako zakonodajna oblast parlament, izvršilna pa Vlada. Parlament in Vlada med seboj sodelujeta in vplivata drug na drugega. Tako je Vlada odgovorna parlamentu in lahko nastane le pod pogojem, če ima zadostno podporo parlamenta. Parlament lahko Vladi izglasuje nezaupnico, pri čemer mora Vlada takoj odstopiti. Na drugi strani lahko Vlada, ki ji je bila izrečena nezaupnica, zahteva od predsednika države, da razpusti parlament in tako razpiše predčasne volitve (po Kaučiču in Gradu, 2008a str. 188–189).

3.2 DRŽAVNI ZBOR

Po 80. členu Ustave je Državni zbor predstavniško in zakonodajno telo, sestavljeno iz 90 poslancev. Izvoljeni so neposredno na podlagi splošne in enake volilne pravice ter s tajnim glasovanjem. V Državnem zboru imata mesto poslanca tudi po en pripadnik italijanske ter madžarske narodne skupnosti. Ta dva poslanca predstavljata posebne interese ter imata absolutni veto pri sprejemanju zakonov, ki se nanašajo na Ustavo Republike Slovenije, določene pravice in položaj narodne skupnosti, sicer pa se njun položaj v ničemer ne razlikuje od položaja drugih poslancev. Člani parlamenta so izvoljeni le za določen čas, mandatna doba traja štiri leta (po Lukšiču, 2001, str. 16).

Pristojnosti Državnega zbora so podrobneje opredeljene v Poslovniku Državnega zbora, razdeljene so na dve veliki skupini. V prvo spadajo pristojnosti, v katerih zbor sprejema v glavnem vsebinske odločitve, v drugo pa pristojnosti za postavljanje določenih oseb na pomembne politične in javne funkcije. Poleg pristojnosti, ki so podrobneje določene v

poslovniku, ima Državni zbor še naslednje pristojnosti: zakonodajno, volilno in nadzorno funkcijo. Zakonodajno funkcijo v celoti opravlja Državni zbor, ki ima edini pravico sprejemati zakone. V okviru zakonodajne funkcije državni zbor zlasti sprejema spremembe ustave, sprejema zakone in druge splošne akte, sprejema Poslovnik Državnega zbora, sprejema državni proračun in zaključni račun proračuna, ratificira mednarodne pogodbe in razpisuje referendum. V okviru volilne funkcije Državni zbor voli ter imenuje in razrešuje predsednika vlade in ministre. V okviru nadzorne funkcije Državni zbor zlasti odreja parlamentarne preiskave, odloča o zaupnici in nezaupnici Vladi ter odloča o obtožbi predsednika republike, predsednika vlade in ministrov pred Ustavnim sodiščem.

Ustava določa, da mora imeti Državni zbor predsednika, ki ga izvoli z večino glasov poslancev. Predsednik državnega zbora je eden izmed poslancev. Ima funkcijo, da predstavlja Državni zbor ter vodi njegovo delo. Poslovnik tudi določa, da mora imeti Državni zbor poleg predsednika tudi podpredsednika, in sicer največ tri podpredsednike, med katerimi mora biti eden podpredsednik iz največje opozicijske poslanske skupine. Če je predsednik Državnega zbora odsoten ali zadržan, ga zamenja eden od podpredsednikov, ki ga izbere Državni zbor. Predsednik in podpredsedniki Državnega zbora so lahko razrešeni, če Državni zbor ni zadovoljen z njimi (po Brezovšku in dr., 2008a, str. 62–77).

3.3 VLADA

Vlada Republike Slovenije je najvišji organ izvršilne veje oblasti ter hkrati najvišji organ državne uprave. V parlamentarnem sistemu je Vlada za svoje delovanje odgovorna parlamentu. Odgovornost se kaže tako, da lahko parlament Vladi izglasuje nezaupnico. Tako se Vlada že na samem začetku, še preden začne z delovanjem, oblikuje tako, da bo uživala v parlamentu podporo. Vlada se praviloma oblikuje tako, da predsednik republike podeli mandat za sestavo vlade tisti stranki, ki je dobila na volitvah največjo podporo. Mandatar sestavi Vlado ter se predstavi parlamentu, ki mora izglasovati zaupnico, da lahko Vlada začne delovati. Ustava v 111. členu določa, da mora predsednik republike po posvetovanjih z vodji poslanskih skupin predložiti Državnemu zboru kandidata za predsednika Vlade. Z izbranim predsednikom Vlada še ni dokončno oblikovana, saj mora predsednik določiti še ministre za posamezne resorje. Predlog za ministra mora v skladu z Zakonom o Vladi Republike Slovenije podati Državnemu zboru, da ga potrdi ali ovrže. Za določitev ministra ima predsednik Vlade časa 15 dni po svoji izvolitvi. V nasprotnem primeru se mu preneha funkcija predsednika Vlade. Vlada začne delovati že, če je imenovanih več kot dve tretjini ministrov. Tako lahko deluje le tri mesece. Če po treh mesecih Državni zbor ne imenuje preostalih ministrov, Državni zbor ugotovi, da je funkcija predsednika Vlade ter ministrov prenehala. Funkcija Vlade se preneha z vsakim prenehanjem funkcije parlamenta ali z odstopom. Vlada odstopi, če izgubi podporo v parlamentu. To se zgodi, če je v parlamentu izglasovana nezaupnica ali ni izglasovana zaupnica. Vlada je razrešena tudi na podlagi interpelacije o delu vlade. Vlada, ki ji je prenehala funkcija, mora opravljati tekoče posle do izvolitve novega predsednika

Vlade. To velja tudi za posamičnega ministra; če mu preneha funkcija, mora minister opravljati tekoče zadeve do prihoda novega ministra.

Vlada je sestavljena iz predsednika Vlade ter ministrov. Je kolegijski organ, saj deluje po kolegijem načelu, kar pomeni, da odločitve sprejema na sejah Vlade, na katerih se o predlogih glasuje. Vlada ima poleg ministra, ki vodi posamezen resor, tudi ministra brez resorja. Minister ima svoje zadolžitve in odgovarja predsedniku Vlade. Minister daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v njegovi sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte iz njegove pristojnosti. Opravlja tudi druge naloge, ki so določene v zakonu ali drugih predpisih. Predsednik Vlade in ministri ne morejo opravljati hkrati funkcijo v državnih organih, na sodiščih, v organih lokalne skupnosti in drugih javnih funkcijah, niti ne smejo opravljati katerokoli druge funkcije, ki po zakonu ni združljiva s funkcijo člana Vlade. Tako poslanec v Državnem zboru ne more biti hkrati tudi član Državnega sveta. Če poslanec postane član Vlade, mu v tem času poslanska funkcija miruje in jo lahko ponovno pridobi takoj, ko neha biti član Vlade. Vsako ministrstvo in ministrstvo brez resorja ima lahko po enega državnega sekretarja, ki jih imenuje in razrešuje Vlada. Državni sekretar ima na podlagi pooblastila ministra določene funkcije, in sicer v primeru zadržanosti ali odsotnosti ministra nadomešča pri vodenju in predstavljanju ministrstva ter predlaganju gradiv v obravnavo Vladi. S takšnim pooblastilom odgovornosti se ne razbremeni ministra. S pooblastilom se prav tako ne more pooblastiti državnega sekretarja, da bi izdajal predpise in glasoval na seji vlade.

Vlada ima za svoje delovanje politično izvršilno ter izvršilno upravno funkcijo. Obenem ima pravico, da predlaga Državnemu zboru predloge za sprejem zakonov, državnega proračuna, nacionalnih programov, ratifikacijo mednarodnih pogodb in drugih splošnih aktov. Prav tako vlada skrbi za izvrševanje zakonov, proračuna in drugih političnih aktov, ki jih sprejema Državni zbor. Vlada dela in odloča na sejah, vendar velja pravilo, da mora biti na seji navzoča večina njenih članov, odloča pa z večino glasov vseh članov (po Kaučiču in Gradu, 2008b str. 289–304).

4 DRŽAVNI SVET KOT DEL PARLAMENTARNEGA SISTEMA

4.1 UREDITEV ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA

Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije je ena izmed najmočnejših pristojnosti. Z odložilnim vetom močno vpliva na zakonodajni postopek. Državni svet zahteva od Državnega zbora Republike Slovenije, da ponovno odloča o izglasovanem zakonu. Za že izglasovani zakon je potrebno vnovično glasovati, tokrat z zahtevnejšo večino. Ureditev odložilnega veta Državnega sveta urejajo Ustava, Poslovnik Državnega sveta ter Poslovnik Državnega zbora (po Štrusu, 2002a, str. 293).

4.1.1 USTAVA

Ureditev odložilnega veta obravnava Ustava v dveh členih, in sicer v drugi alineji prvega odstavka 97. člena, v kateri je zapisana pristojnost Državnega sveta. V tem členu je zapisano, da Državni svet zahteva, da Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem še enkrat odloča, ne omenja pa odložilnega veta. Ta je omenjen v drugem odstavku 91. člena in se glasi: »Državni svet lahko v sedmih dneh od sprejetja zakona in še pred razglasitvijo zahteva, da Državni zbor še enkrat odloča. Pri ponovnem odločanju mora za sprejem zakona glasovati večina vseh poslancev, razen če Ustava za sprejem obravnavanega zakona predvideva večje število glasov. Ponovna odločitev Državnega zbora je dokončna« (po Ustavi Republike Slovenije).

Termin odložilnega veta ni zapisan niti v Ustavi niti v zakonih. Uporablja se v praksi, saj je bolj jasen ter ekonomičen, kot je opredelitev odložilnega veta v Ustavi. Odložilni veto v nasprotju z Ustavo izrecno poimenuje Poslovnik Državnega sveta, in to kadar se sklicuje na 3. alinejo prvega odstavka 97. člena Ustave (po Štrusu, 2002b, str. 294). Odstavek se glasi: »Državni svet lahko zahteva, da Državni zbor pred razglasitvijo še enkrat odloča« (97. člen Ustave).

Kadar Državni svet vloži veto na kakšen zakon, pri ponovnem glasovanju o zakonu ni težko zbrati večino vseh poslancev. Vladajoča koalicija praviloma razpolaga z absolutno večino – razen v primeru manjših vlad. Pogosto se terja izredno visoka udeležba njenih poslancev, kadar je pri sprejemu zakona določena strožja večina. Kadar se na zakon vloži veto, se pri ponovnem odločanju zakon sprejme z dvotretjinsko večino. Tako je pri ponovnem odločanju zakona na podlagi veta potrebno doseči določeno kvalificirano večino ter istočasno tudi navadno absolutno večino (Štrus, 2002c, str. 294).

4.1.2 ZAKON O DRŽAVNEM SVETU

Zakon o Državnem svetu veta ne obravnava, vendar daje pooblastilo za sprejem zakona. Pooblastila, ki urejajo tematiko Državnega sveta, daje Ustava v 98. členu, in sicer »volitve v državni svet ureja zakon, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev. Člani državnega sveta se volijo za dobo petih let« (Ustava Republike Slovenije). Zakon o Državnem svetu je sestavljen iz dveh delov. Prvi ureja volitve v Državni svet in obsega 42 členov. Drugi del ureja organizacijo Državnega sveta ter obsega 26 členov. Razdeljen je na več delov, in sicer obravnava splošne določbe, konstituiranje Državnega sveta, delo Državnega sveta ter pravice in dolžnosti članov. Ureditev Zakona o Državnem svetu je podrobneje opredeljen kot ustavna ureditev Državnega zbora. Vzrok je v tem, da Državni zbor ni urejen s področnimi zakoni, Državni svet pa je (po Štrusu, 2002č, str. 295).

4.1.3 POSLOVNIK DRŽAVNEGA SVETA

Poslovnik Državnega sveta le na splošno ureja odločilni veto. Poslovnik Državnega sveta je kot akt podrejen Ustavi in zakonu ter le povzema, razčlenjuje in konkretizira ustavne in zakonske odločbe (po Štrusu, 2002d, str. 295).

V četrtem odstavku 32. člena navaja, da se »izredno sejo lahko skliče, če se predlaga sprejem odločilnega veta ali če se predlaga sprejem zahteve za razpis referendum ali če gre za obravnavo drugih zadev, ki jih ni mogoče odlagati in jih ni mogoče pravočasno uvrstiti na dnevni red redne seje« (32. člen PoDS-1).

Poslovnik Državnega sveta v 37. členu določa vrstni red razprav, in sicer se tretji odstavek 37. člena glasi: »Za njim dobijo besedo poročevalci komisij, poročevalci interesnih skupin, državni svetniki in drugi povabljeni udeleženci seje Državnega sveta, ki so se prijaviili k besedi. Pri obravnavi predloga odločilnega veta ali predloga zahteve za razpis zakonodajnega referendum dobi za predlagateljem besedo predstavnik vlade« (37. člen PoDS-1).

PoDS-1 odločilni veto obravnava tudi v petem poglavju Akti in postopki Državnega sveta. Obravnava jih v 67. ter 69 členu. V 67. členu prvega odstavka navaja, da so akti Državnega sveta mnenja o zadevah iz pristojnosti Državnega zbora zahteve in da mora Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem še enkrat odločati. Te so: zahteve za razpis referendum iz drugega odstavka 90. člena Ustave, zahteve za preiskavo o zadevah javnega pomena iz 93. člena Ustave, zahteve za začetek postopka pred ustavnim sodiščem o ustavnosti in zakonitosti akta, Poslovnik Državnega sveta, predlogi finančnega in kadrovskega načrta Državnega sveta, predlogi zakonov, predlogi obvezne razlage zakonov ter sklepov (po PoDS-1, 67. člen). PoDS-1 v drugem odstavku 69. člena navaja, da je za obravnavo pobude državnega svetnika za sprejem odločilnega veta ali zahteve za razpis referendum na seji državnega sveta potrebna podpora najmanj osmih državnih svetnikov (67. člen PoDS-1).

PoDS-1 v prvem odstavku 75. a člena navaja, da lahko osem državnih svetnikov, komisija ali interesna skupina poda pisno pobudo za sprejem odločilnega veta ali zahteve za razpis referendum. V tretjem odstavku istega člena obravnava, da če Državni svet po opravljeni razpravi ne sprejme odločilnega veta ali zahteve za razpis referendum, pobude iz prvega odstavka tega člena za isti zakon ni mogoče ponovno obravnavati (75. člen PoDS-1).

4.1.4 POSLOVNIK DRŽAVNEGA ZBORA

Poslovnik Državnega zbora ima velik vpliv na ureditev odločilnega veta. To pomeni, da je Državni svet v podrejenem, odvisnem položaju, saj nima pozitivne zakonodajne moči za urejanje svojega položaja v parlamentarni praksi ter je postavljen v položaj, kjer je urejanje konkretnih vprašanj zaupano Državnemu zboru.

V poglavju Akti Državnega zbora, kjer obravnava zakonodajni postopek, Poslovnik Državnega zbora določa postopek ponovnega odločanja o zakonu. »Kadar Državni zbor pred razglasitvijo zakona na zahtevo Državnega sveta ponovno odloča o zakonu, pošlje predsednik Državnega zbora zahtevo Državnega sveta v mnenje matičnemu delovnemu telesu, zakonodajno-pravni službi, predlagatelju zakona in Vladi.« (147. člen PoDZ-1). Državni zbor izvede ponovno glasovanje na prvi naslednji seji. Predstavniki Državnega sveta lahko pred glasovanjem obrazložijo zahtevo Državnega sveta. Prav tako lahko pred glasovanjem svoje mnenje obrazložijo predlagatelj zakona in Vlada, če ni sama predlagateljica. Poročevalec matičnega delovnega telesa še pred glasovanjem predstavi mnenje delovnega telesa. Prav tako lahko poslanske skupine pred glasovanjem predstavijo stališča poslanske skupine. (148. člen). Poslovnik Državnega zbora v tretjem odstavku 222. člena določa, da »če je zakon, o katerem je Državni zbor na zahtevo Državnega sveta ponovno odločal, sprejet, se pošlje predsedniku republike v razglasitev osmi dan po sprejemu zakona ob ponovnem odločanju, razen če je v sedmih dneh po tem sprejemu prejel zahtevo za razpis naknadnega zakonodajnega referendum ali pobudo volivcev za vložitev zahteve za razpis takega referendum.« (222. člen PoDZ-1).

4.2 OBLIKOVANJE DRŽAVNEGA SVETA

Ustava uvršča Državni svet takoj za Državnim zborom, torej še celo pred predsednikom republike. Ker neposredno ne izvaja nobene oblasti z vidika državnih funkcij, Državnega sveta ni mogoče razumeti niti kot nosilca zakonodaje niti izvršilne funkcije niti sodne funkcije. Državni svet ima v okviru svojega delovanja različne pristojnosti, ki kažejo, da gre za organ, ki deluje v okviru zakonodajne funkcije. Državni svet lahko predlaga zakone, daje veto na zakone itd. (po Gradu, 2000f, str. 251).

Državni svet je opredeljen kot zastopstvo socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov. Je predstavniško telo, sestavljeno iz predstavnikov delovnih in socialnih interesov

(funkcionalni interesi) ter predstavnikov lokalnih interesov (teritorialni interesi) (povzeto po internetu: http://www.ds-rs.si/?q=drzavni_svet).

Državni svet sestavlja 40 svetnic in svetnikov iz različnih skupin; to so:

- 4 predstavniki delodajalcev,
- 4 predstavniki delojemalcev,
- 4 predstavniki kmetov, obrtnikov ter samostojnih poklicev,
- 6 predstavnikov negospodarskih dejavnosti,
- 22 predstavnikov lokalnih interesov.

Svetniki in svetnice svoje funkcije ne opravljajo poklicno, dana jim je častno. Mandatna doba je daljša od Državnega zbora, saj traja pet let. Mandat državnega svetnika je odvisen od dveh dejavnikov, in sicer od trajanja mandata Državnega sveta ter od osebnih razlogov. Državni svetnik dobi mandat šele s potrditvijo mandata v Državni svet. Če se kandidatu za državnega svetnika ne dodeli mandat za Državni svet, tedaj ima kandidat za svetnika možnost, da vloži pritožbo na Ustavno sodišče. Ustavno sodišče lahko razveljavi odločbo Državnega sveta ter tako potrdi mandat članu Državnega sveta. Vendar ima Ustavno sodišče tudi možnost, da zavrne pritožbo kandidata za svetnika in tako zavrne mandat za državnega svetnika. Svetnik nastopi svojo funkcijo, takoj ko pridobi soglasje od Državnega sveta. Državni svetnik ima imuniteto tako kakor poslanec. Imuniteta je določena v Ustavi, in sicer v 100. členu, kjer določa, da »člani Državnega sveta uživajo enako imuniteto kakor poslanci. O imuniteti odloča Državni svet« (Ustava, 100. člen). Član Državnega sveta, ki se sklicuje na imuniteto, ima določene prednosti, in sicer ni kazensko odgovoren za mnenje ali glas, ki ga je izrekel na sejah Državnega sveta ali njegovih delovnih telesih. Poleg tega ne sme biti priprt, proti njemu se ne sme začeti kazenski postopek brez dovoljenja Državnega sveta. Kazenski postopek se lahko začne le v primeru, če se člana Državnega sveta zaloti pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana zaporna kazen nad pet let. Državni svet lahko v določenih primerih prizna imuniteto tudi tistemu članu, ki se ni skliceval na imuniteto. Imuniteta je podrobneje opredeljena v Poslovniku Državnega sveta. Državni svetnik uživa imuniteto od potrditve do prenehanja njegovega mandata. Zakon o Državnem svetu v 63. členu ureja, kdaj državnemu svetniku preneha mandat. Mandat se mu preneha iz naslednjih razlogov:

- če izgubi volilno pravico,
- če postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije,
- če je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno zaporno kazen daljšo od šestih mesecev,
- če nastopi funkcijo, ki je nezdržljiva s funkcijo člana Državnega sveta,
- če odstopi.

Državnemu svetniku se torej konča mandat, ko Državni svet ugotovi, da so nastali naštetih razlogi. Poznamo tudi primere, ko se mandat ne konča iz navedenih razlogov, to je v primeru, ko Državni svet izda sklep, da lahko kljub obsodbi opravlja naloge, za katere je zadolžen.

Člani Državnega sveta imajo pri svojem delovanju podobne pravice in dolžnosti, kakor jih imajo poslanci v Državnem zboru. Pravice in obveznosti državnega svetnika določa Zakon o Državnem svetu, podrobneje jih določa Poslovnik Državnega sveta. Po zakonu imajo člani Državnega sveta pravico in dolžnost, da se udeležijo sej sveta in njegovih delovnih teles, katerih člani so. Prav tako sodelujejo pri njihovem delu in odločanju. Poslovnik Državnega sveta posebej ureja še druge pravice in obveznosti; ena izmed njih je tudi, da predlagajo obravnavo vprašanj in dajejo pobude, dolžnost varovanja podatkov zaupne narave itd. (po Gradu, 2000g, str. 271).

Član Državnega sveta se bistveno razlikuje od položaja poslanca. V Ustavi v 100. členu je določeno, da »član Državnega sveta ne sme biti hkrati poslanec v Državnem zboru« (Ustava, 100. člen), saj izvirata iz bistveno različnih struktur obeh organov. Funkcija Državnega sveta je nezdružljiva z funkcijo poslanca, prav tako tudi s katerokoli funkcijo v državnih organih. Za razliko od poslanca je član Državnega sveta lahko zaposlen v državnih organih ali opravlja kakšno pridobitno dejavnost; lahko tudi poklicno opravlja vse funkcije v organih lokalne skupnosti. Član Državnega sveta je predstavnik določene funkcionalne interesne skupine ali lokalne skupnosti in tako lahko ustrezno zastopa njene interese samo, če je njen aktivni član. Poslanec svojo funkcijo opravlja profesionalno, član Državnega sveta pa ne, saj svojo funkcijo opravlja častno. Čeprav je po zakonu določeno, da član Državnega sveta opravlja svojo funkcijo častno, mu pripadata pravica do izgubljenega zaslužka ter povračilo stroškov (po Gradu, 2000h, str. 271–272).

Državni svet ima pravico, da sam ureja poslovanje. Ustava v 101. členu izrecno določa, da ima Državni svet za svoje delovanje svoj poslovnik, ki ga mora sprejeti z večino glasov vseh članov. Poslovnik temelji na Ustavi in zakonu, vendar je veliko oblik delovanja Državnega sveta določil povsem na novo in s tem močno oblikoval podobo tega organa (po Gradu, 2000i, str. 267).

Organizacija Državnega sveta je oblikovana po Zakonu o Državnem svetu. Zakon tako določa, da ima Državni svet predsednika ter enega podpredsednika. Predsednik in podpredsednik morata biti izvoljena z večino glasov vseh članov. Mandata predsednika in podpredsednika sta določena s Poslovnikom Državnega sveta. Mandatna doba traja dve leti in pol (polovico mandatne dobe Državnega sveta). Na to funkcijo sta lahko ponovno izvoljena. Voli se s tajnim glasovanjem na predlog najmanj osmih državnih svetnikov ali na predlog vseh članov posamezne interesne skupine. Glasovanje poteka tako, da služba Državnega sveta za vsako glasovanje natisne 40 glasovnic, ki so enake velikosti, oblike in barve ter overjene s pečatom Državnega sveta. Na glasovnicah je predlog, o katerem člani Državnega sveta glasujejo z

opredelitvijo »Za« ali »Proti«. Glasujejo tako, da obkrožijo »Za« ali »Proti«. Odločitev je sprejeta takrat, kadar je število oddanih glasov »Za« večje od števila oddanih glasov »Proti«, pri čemer mora za sprejem predloga odločilnega veta glasovati najmanj enajst državnih svetnikov. Glasovanje vodi odbor, ki ga sestavljajo predsedujoči ter štirje na seji izvoljeni državni svetniki. Ti državni svetniki so predstavniki ostalih interesnih skupin. Ko se glasovanje konča, tedaj odbor v posebnih prostorih ugotovi izid glasovanja. V ta prostor je prepovedan vstop vsem osebam, ki niso bile udeležene pri ugotavljanju izida in sestavljanju zapisnika. Izid glasovanja obsega naslednje zahteve:

- število razdeljenih glasovnic,
- število oddanih glasovnic,
- število neveljavnih glasovnic,
- število veljavnih glasovnic,
- število glasov »Za« in glasov »Proti«; kadar se pri volitvah ali imenovanju glasuje o več kandidatih za isto funkcijo, se zapiše število glasov, ki jih je dobil posamezni kandidat,
- ugotovitev, ali je predlog s predpisano večino izglasovan ali ne; kadar se pri volitvah ali imenovanjih glasuje o več kandidatih za isto funkcijo, se zapiše ugotovitev, kateri kandidat je imenovan oziroma izvoljen. Izid glasovanja se objavi na naslednji seji Državnega sveta (po PoDS-1).

Organizacijo Državnega sveta poleg Poslovnika Državnega sveta ureja tudi Zakon o Državnem svetu, in sicer v členih 43–46. Tako v 44. členu ureja, da ima predsednik Državnega sveta pomembne naloge, in sicer predstavlja Državni svet, pripravlja, sklicuje in vodi seje Državnega sveta ter usklajuje Državni svet z delom Državnega zbora. Državni zbor je edini organ, s katerim Državni svet neposredno sodeluje. Državni svetniki lahko od predsednika zahtevajo pojasnila ter obvestila o opravljanju njegove funkcije, ne morejo pa ga razrešiti. Podpredsednik pomaga predsedniku pri pripravljanju in vodenju sej. Seje Državnega sveta vodi predsednik Državnega sveta; če je predsednik Državnega sveta zadržan, sejo vodi podpredsednik. Državni svet ima mandatno-imunitetno komisijo, ki je sestavljena iz predsednika ter štirih članov. Ti člani se izvolijo izmed predstavnikov interesnih skupin. Državni svet lahko ima po Zakonu o Državnem svetu tudi druga stalna in občasna delovna telesa. Sestava in naloge delovnih teles se določijo s poslovnikom ali s posebnim sklepom. V sestavi delovnih teles so ustrezno zastopani predstavniki interesnih skupin. Vse interesne skupine so pomembne, vendar ima vsaka različno število članov. Državni svet ima tudi sekretarja, ki ga imenuje sam, in vodi službo Državnega sveta. Poslovník Državnega sveta določa, da ima Državni svet komisije, in sicer občasne in stalne komisije, ki delujejo na različnih področjih. Komisije vodijo predsedniki komisij, ki so izvoljeni za enako mandatno dobo kot predsednik ter podpredsednik Državnega sveta (za dve leti in pol). Svet z javnim glasovanjem voli predsednika, podpredsednika ter člane komisij na predlog interesnih skupin. Pri javnem glasovanju se uporablja glasovalna naprava v tistih prostorih, ki so opremljeni s

tako napravo. V prostorih, kjer takih naprav ni, se glasovanje opravi z dvigovanjem rok. Če državni svetnik ugovarja poteku glasovanja, tedaj se glasovanje lahko ponovi. O ponovitvi glasovanja odloča Državni svet brez razprave in obrazložitve glasu. Državni svetnik mora dati ugovor takoj po glasovanju, to je še preden se prične naslednja točka dnevnega reda. Po vsakem glasovanju predsedujoči ugotovi rezultat glasovanja ter ga objavi. Če glasovanje poteka preko glasovalne naprave, tedaj lahko državni svetnik, predlagatelj oziroma njegov predstavnik, predsednik Vlade ali predstavniki medijev zahtevajo, da se rezultat izpiše računalniško.

Glavna naloga komisije je, da obravnavajo zadevo iz svojega delovnega področja ter predlagajo Državnemu svetu ustrezne sklepe. V Državnem zboru se po poslovniku organizirajo interesne skupine po posamičnih področjih, ki so zastopane v Državnem svetu. Poslovnik določa, da vsaka interesna skupina izvoli izmed sebe vodjo, kateremu traja mandat dve leti in pol. Na to funkcijo je lahko po izteku mandatu ponovno izvoljen (po Gradu, 2000j, str. 268).

4.3 PRISTOJNOSTI

Ustava v 97. členu določa nekatere pristojnosti Državnega sveta. Delno so pristojnosti zapisane tudi z zakonom. Po Ustavi ima Državni svet naslednje pristojnosti:

- predlaga Državnemu zboru sprejem zakonov,
- daje Državnemu zboru mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti,
- zahteva, da Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona še enkrat odloča,
- zahteva razpis referendumu,
- zahteva preiskavo o zadevah javnega pomena (parlamentarno preiskavo),
- na zahtevo Državnega zbora izreče mnenje o posamezni zadevi.

Pristojnosti Državnega sveta po Ustavi vsebujejo njegove pravice, ki jih lahko izkoristi po lastni presoji (so torej fakultativne), njegova dolžnost je samo, da o posamezni zadevi izreče mnenje na zahtevo Državnega zbora. 23. člen zakona o Ustavnem sodišču daje Državnemu svetu pravico, da vloži zahtevo pri Ustavnem sodišču za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov. Svojih nalog brez ustreznih informacij ne more opravljati, zato zakon o Državnem svetu v 56. členu določa, da imajo Svet in njegova delovna telesa pravico zahtevati od državnega organa pojasnila in podatke o zadevah, ki jih obravnavajo.

Pristojnosti Državnega sveta so vezane na pristojnosti in delo Državnega zbora. Funkcije Državnega sveta se nanašajo večinoma na zakonodajno dejavnost, in sicer na zakonodajno iniciativo, odločilni veto ter zahtevo o zakonodajnem referendumu. Zahteva za parlamentarno preiskavo se nanaša na splošno nadzorno funkcijo Državnega sveta. Njegova pravica je dajati mnenje Državnemu zboru v povezavi s katerokoli pristojnostjo Državnega zbora. Z vidika

učinkovanja pristojnosti Državnega sveta izhaja, da ima predvsem iniciativno, odločilno in svetovalno funkcijo (po Gradu, 2000k, str. 262).

4.3.1 ZAKONODAJNA POBUDA

Ena od pomembnih pristojnosti Državnega sveta je tudi zakonodajna pobuda, ki daje možnost predlaganja zakona. S predlogom zakona se začne zakonodajni postopek. Slednjega podrobneje ureja Poslovnik Državnega sveta. Začetek zakonodajnega postopka se začne takoj, ko se predlog zakona pošlje predsedniku Državnega zbora (114. člen PoDZ-1).

Državni svet lahko v okviru te pristojnosti predlaga Državnemu zboru sprejem zakonov, zahteva razpis zakonodajnega referenduma in parlamentarne preiskave. Pravico, da predlaga Državnemu zboru v sprejem zakone, nima samo Državni svet, temveč tudi vsak poslanec, Vlada ter najmanj 5000 volivcev. Zakonodajna pobuda je pomembna za izvrševanje funkcije Državnega sveta, saj preko nje lahko aktivno deluje za uveljavljanje interesov, ki jih zastopa (v praksi se to sredstvo le redko uporablja; Državni zbor je namreč njegove predloge večinoma zavračal) (po Gradu, 2000l, str. 263).

Ustava v 97. členu prve alineje obravnava, da Državni svet lahko predlaga Državnemu zboru sprejem zakonov. Poleg tega pa Zakon o Državnem svetu v 58. členu ureja, da ima vsak član Državnega sveta pravico predlagati Državnemu svetu obravnavo vsakega vprašanja iz njegove pristojnosti in dajati pobude za predloge, mnenja oziroma zahteve, ki jih sprejema Državni svet o zadevah iz pristojnosti Državnega zbora (po Ustavi Republike Slovenije).

4.3.2 MNENJA

Državni svet ima po Ustavi v drugi alineji 97. člena pristojnost, da daje Državnemu zboru mnenje o vseh zadevah iz pristojnosti, ki jih ima Državni svet. Tako v Državnem zboru uveljavlja interese interesnih skupin, ki so zastopane v Državnem svetu. Mnenja, stališča in predloge ob obravnavi zakonov in drugih aktov s svojega delovnega področja oblikujejo tudi komisije Državnega sveta. Pristojnost, da Državni svet daje mnenja, je omenjen tudi v Poslovniku Državnega zbora, in sicer v prvem odstavku 215. člena, kjer je urejeno, da predsednik Državnega zbora obvešča predsednika Državnega sveta o sejah Državnega zbora in mu pošilja vsa gradiva o zadevah, ki so na dnevnem redu seje Državnega zbora. Prav tako je pristojnost dajati mnenje omenjena v zakonu o Državnem svetu, kjer v drugem odstavku 26. člena določa, da Državni svet in njegova delovna telesa sodelujejo z delovnimi telesi Državnega zbora in jim dajejo mnenja o zadevah iz njegove pristojnosti. Poslovnik Državnega zbora v 219. členu to določbo razčlenjuje in določa, da delovna telesa Državnega zbora sodelujejo z Državnim svetom in njegovimi delovnimi telesi na lastno pobudo ali pobudo Državnega sveta ali njegovih delovnih teles. Delovna telesa Državnega zbora obravnavajo in se opredeljujejo do mnenj, ki jim jih daje Državni svet ali njegova delovna telesa. Na seji

delovnega telesa Državnega zbora lahko pri obravnavi mnenj sodeluje tudi predstavnik Državnega sveta ali njegovega delovnega sveta. Predsednik Državnega zbora mora od predsednika Državnega sveta dobiti predloge, mnenja ali zahteve. Takoj ko jih dobi, jih posreduje vsem poslancem in vladi ter zahteva od pristojnega delovnega telesa in vlade, da pošljejo Državnemu zboru mnenje. Delovno telo ob obravnavi predlogov, mnenj oziroma zahtev Državnega sveta zavzame stališče do njih in o tem poroča Državnemu zboru. Po 217. členu Poslovnika o Državnem zboru mora predsednik Državnega zbora obvestiti predsednika Državnega sveta o odločitvah Državnega zbora v zvezi s predlogi, mnenji in zahtevami Državnega sveta (po http://www.ds-rs.si/?q=drzavni_svet/pristojnosti#mnenja).

Mnenja Državnega sveta, ki jih ureja Ustava v 97. členu, lahko neposredno vplivajo na zakonodajni postopek. 56. člen Zakona o Državnem svetu dopolnjuje določbo 97. člena Ustave tako, da določa, da »Državni svet in njegova delovna telesa sodelujejo z delovnimi telesi državnega zbora in jim dajejo mnenja o zadevah iz njegove pristojnosti« (drugi odstavek 56. člena ZDSve-UPB1). Interesi se na ta način neposredno prenašajo iz Državnega sveta na zakonodajni postopek (po Štrusu, 2003a, str. 12–13).

4.3.3 ODLOŽILNI VETO

Državni svet ima največji vpliv na odločitev Državnega zbora preko svoje odločilne funkcije. Državni svet ima možnost do odločilnega veta. Odločilni veto pomeni, da morajo poslanci ponovno odločati o predlogu zakona. Državni svet lahko od Državnega zbora zahteva, da ponovno odloča o izglasovanem zakonu, vendar tokrat z navadno absolutno večino. Državni svet lahko uveljavi svojo zahtevo za ponovno odločanje o zakonu v sedmih dneh od sprejetja zakona. Državni svet ne more nobenega zakona preprečiti, da bi bil sprejet, lahko ga odloži, saj ima možnost vlaganja veta. S tem, ko Državni svet vloži veto, se odloži odločanje, tako mora Državni zbor o zakonu še enkrat odločati. Zakon, na katerega je vložen veto, preide v takšno stanje, kakršno je bilo pred glasovanjem – to je kot da zakon prvič sprejemajo. Če v Državnem zboru pri ponovnem odločanju ne doseže predpisane večine, tedaj zakon ni sprejet, četudi je bil že prej veljavno sprejet. Zakon v Državnem zboru je veljaven le, če ne pride do odločilnega veta. Če je v Državnem zboru zakon pri ponovnem odločanju sprejet, tedaj ni možnosti, da bi Državni svet vložil veto še enkrat.

V praksi je Državni svet pogosto uporabil odločilni veto, vendar je bil v veliki meri neuspešen. Na primer v mandatu 2002–2007 je bilo veto vloženo 23-krat, uspešni so bili le štirikrat. Ustavno sodišče je potrdilo razlago, da se lahko po ustavni diktaciji odločilni veto vloži le zoper zakone, zoper druge pravne akte Državnega zbora pa ne. Vzrok, da je Ustavno sodišče sprejelo takšno razlago, je v tem, da je Državni svet sprožil postopek glede skladnosti poslovnika z Ustavo, kjer je določeno, da se proračun sprejema kot poseben akt in ne kot zakon. Državni svet je trdil nasprotno in je bil mnenja, da bi se moral proračun sprejemati kot zakon. S tem bi imel tudi Državni svet možnost, da bi vlagal veto zoper proračun. Vendar se je Ustavno sodišče glede zahteve Državnega sveta odločilo, da poslovnik ni v neskladju z

Ustavo, saj proračun ne določa pravic in obveznosti državljanov in drugih oseb. Odložilni veto se lahko vloži le v času po sprejemu zakona, in to še preden se začne postopek za njegovo uveljavitev. Se pravi, da je potrebno vložiti veto, še preden je zakon razglašen – sicer je zakon veljaven in ni možno več vložiti veta nanj.

Veto se lahko vloži le v roku sedmih dni od sprejetja zakona. Sedem dnevni rok je zelo kratek čas, saj je Državni svet kolegijski organ, ki se mora sestati in sprejeti odločitev o vetu po predpisih. Razlog, da ima Državni svet relativno kratek čas za vložitev veta, je tudi v tem, da ima predsednik republike na voljo le osem dni, da razglasi zakon. Zaradi le osemdnevnega roka za razglasitev zakona ostaja Državnemu svetu najdaljši možni rok za vložitev veta sedem dni. Po Ustavi je ureditev odločilnega veta Državnega sveta pri postopku za uveljavitev veta urejen v Poslovniku Državnega zbora. Ustavno sodišče je na zahtevo Državnega sveta obravnavalo ureditev v zvezi s ponovno obravnavo zakona Poslovnika Državnega zbora. Državni svet je namreč spodbijal določene določbe Poslovnika, in sicer tiste, ki se nanašajo na odločanje Državnega zbora na podlagi veta, na vlaganje amandmajev k zakonskim predlogom, na izredne seje. Državni svet je spodbijal tudi določbe v zvezi s hitrim in skrajšanim postopkom. Ustavno sodišče je po presoji ustavnosti omenjenih poslovniških določb ugotovilo, da so vse določbe Poslovnika Državnega zbora v skladu z Ustavo, razen tiste, ki se nanašajo na hitri in skrajšani postopek. Pri hitrem in skrajšanem postopku je Ustavno sodišče ugotovilo, da gre za pravno praznino in na podlagi te ugotovitve določilo, da je Poslovnik Državnega zbora v neskladju z Ustavo. Državnemu svetu ne zagotavlja nobenega roka, v katerem bi lahko oblikoval svoja mnenja in do izteka katerega bi moral Državni zbor počakati na odločanje. Za druge določbe Poslovnika Državnega zbora je Ustavno sodišče določilo, da niso v neskladju z Ustavo predvsem zato, ker Ustava ne določa načina, po katerem naj se izvede ponovni postopek, kar seveda dopušča različne možnosti poslovniške ureditve (po Gradu, 2000m, str. 264–266).

Zakon o Državnem svetu določa v 54. členu drugega odstavka, da predsednik Državnega zbora obvesti predsednika Državnega sveta o sprejemu zakona in mu pošlje besedilo sprejetega zakona, preden pošlje zakon v razglasitev predsedniku republike. V 55. členu drugega odstavka ureja, da zahtevo Državnega sveta, kjer Državni zbor pred razglasitvijo zakona o njej še enkrat odloča, pošlje predsednik Državnega sveta predsedniku Državnega zbora najkasneje v sedmih dneh od sprejetega zakona. Pri ponovnem odločanju mora za sprejem zakona glasovati večina vseh poslancev, razen če Ustava predvideva za sprejem obravnavanega zakona večje število glasov. Ponovna odločitev Državnega zbora je dokončna (Po ZDSve-UPB1).

Ponovno odločanje o zakonu na seji Državnega zbora opredeljuje tudi Poslovnik Državnega zbora. V 147. členu je določeno, da kadar Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona na zahtevo Državnega sveta ponovno odloča o zakonu, tedaj predsednik Državnega zbora zahtevo Državnega sveta pošlje v mnenje matičnemu delovnemu telesu, zakonodajno-pravni službi, predlagatelju zakona ali Vladi. V 148. členu je določeno, da Državni zbor ponovno

glasuje o zakonu na prvi naslednji seji. Med drugim je določeno, da lahko predstavnik Državnega sveta pred glasovanjem obrazloži zahtevo za ponovno odločanje o zakonu (po: http://www.ds-rs.si/?q=drzavni_svet/pristojnosti#veto).

Zakonodajni postopek ni končan za noben zakon, dokler ni jasno, ali je Državni svet vložil odločilni veto ali ne. Državni svet lahko vložijo odločilni veto samo na celoten zakon in ne le na posamezne spremembe. Torej se zakonu vsebina ne more spremeniti. Prav tako Državni svet ne more vlagati amandmajev. Za zakon ni nujno, da je sprejet v Državnem zboru že po prvem odločanju. Če Državni svet vložijo odločilni veto, je zakon ponovno v takem položaju, kakor je bil pred prvim odločanjem, torej pred odločitvijo, ali bo tak zakon sprejet ali ne. Ustavno sodišče je s tem določilo, da se zakonodajni postopek zaključi šele v postopku ponovnega odločanja o zakonu, če Državni svet nanj vložijo odločilni veto (po Štrusu, 2003b).

4.3.4 ZAKONODAJNI REFERENDUM

Eno od najpomembnejših pristojnosti Državnega sveta je tudi zakonodajni referendum, ki ga mora razpisati Državni zbor, če to zahteva Državni svet. Ustava v drugem odstavku 90. člena določa, da Državni zbor lahko razpiše referendum na svojo pobudo. Če referendum zahteva najmanj tretjina poslancev, Državni svet ali štirideset tisoč volivcev, ga Državni zbor mora razpisati. Ustava v 97. členu med pristojnostmi Državnega sveta tudi določa, da Državni svet lahko zahteva referendum iz drugega odstavka 90. člena. Zakonodajni referendum ureja tudi Zakon o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RD, številka 26/2007). Poslovnik Državnega sveta v prvem odstavku 68. člena določa, da vsak državni svetnik, komisija ali interesna skupina lahko poda pisno pobudo za razpis referenduma. Zahteva za razpis referenduma je v Državnem svetu sprejeta, če zanjo glasuje večina vseh članov Državnega sveta. To določa drugi odstavek 99. člena Ustave.

Referendum je najmočnejše skrajno sredstvo za uveljavljanje stališč Državnega sveta, saj je na nek način grožnja Državnemu zboru, kajti zagrozijo mu, da bo prišlo do razpisa referenduma, če ne bodo upoštevali pripomb, ugovorov, predlogov in veta Državnega sveta. Državni svet ima v tem primeru pravico terjati, da se državljani na referendumu opredelijo, ali imajo stališča Državnega sveta večinsko podporo volivcev. Glede na pomen referenduma je razumljivo, da mora Državni svet po Ustavi odločati, da se zahteva za sprejetje razpisa referenduma večino glasov vseh svojih članov (torej z najmanj 21 glasov). O drugih zadevah iz svoje pristojnosti odloča Državni svet praviloma z večino opredeljenih glasov, le poslovnik o svojem delu sprejema z večino vseh svojih članov. Državni svet nima možnosti zahtevati razpisa referenduma o ustavnih spremembah (po Kocjančiču in dr., 2005c, str 179).

Zakonodajni referendum je zelo močna pristojnost Državnega sveta, zato so se v praksi postavljale številne ideje, kako bi to pristojnost ukinili oziroma zmanjšali vplivno moč, ki jo ima. Vlada je zato leta 2001 predlagala spremembe 90. člena Ustave, kjer naj bi bil

zakonodajni referendum opredeljen kot naknadni zakonodajni referendum. Poleg spremembe 90. člena Ustave je Vlada predlagala tudi, da bi se skrčilo število oseb, ki so upravičeni za sprožitev razpisa zakonodajnega referenduma. Črtala naj bi se skupina 30-ih poslancev ter Državni svet, saj naj bi po mnenju Vlade že sodelovala v zakonodajnem postopku in tako ne potrebujeta še dodatne pristojnosti za razpis. Na ta način se omejuje možnost uporabe referenduma za reševanje nasprotij med Državnim zborom in Državnim svetom. Pravni red jima glede reševanja njunih nasprotij daje druga pravna sredstva. Poudariti je potrebno, da Državni svet te pristojnosti ne zlorablja, uporablja jo le v skrajni sili, če ne vidi drugega izhoda. Državni svet je s to pristojnostjo zelo močan, saj jo lahko uporabi kadarkoli. V praksi utegne imeti celo večjo težo, kot jo ima odločilni veto, saj lahko pomeni močan pritisk na Državni zbor, če ne bi dovolj upošteval stališč Državnega sveta (po Štrusu, 2007a, str. 231–232).

Razpis naknadnega zakonodajnega referenduma je za Državni zbor zavezujoč. Ustava v drugem odstavku 90. člena določa, da mora Državni zbor razpisati referendum, če to zahteva najmanj tretjina poslancev, Državni svet ali 40 tisoč volivcev. To ustavno določbo prevzema tudi 12. člen Zakona o referendumu in ljudski iniciativi. Zakon o referendumu in ljudski iniciativi med drugimi zahteva tudi roke, v katerih morajo biti vložene zahteve za razpis zakonodajnega referenduma. V 5. d členu Zakona o referendumu in ljudski iniciativi določa, da mora Državni zbor razpisati referendum v osmih dneh po vložitvi zahteve oziroma po predložitvi dopolnjene oziroma popravljene zahteve. Če Državni zbor prejme odločitve Ustavnega sodišča, s katero razveljavi odločitev Državnega zbora, takrat se referendum ne razpiše (ZRLI-UPB1).

4.3.5 PARLAMENTARNE PREISKAVE

Državni svet ima pobudo tudi pri uvedbi parlamentarne preiskave, kar pomeni, da jo mora Državni zbor uvesti na njegovo zahtevo. V 93. členu Ustave je parlamentarna preiskava urejena tako, da »Državni zbor lahko odredi preiskavo o zadevah javnega pomena, mora pa to storiti na zahtevo tretjine poslancev Državnega zbora ali na zahtevo Državnega sveta. V ta namen imenujejo komisijo, ki ima v zadevah poizvedovanja in proučevanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organ« (Ustava, 93. člen). V 97. členu je parlamentarna preiskava določena kot ena od pristojnosti Državnega sveta.

Pomembna značilnost parlamentarne preiskave je v tem, da lahko privede do uveljavitve politične odgovornosti predsednika in članov Vlade. Na podlagi prvega odstavka 68. člena Poslovnika Državnega sveta lahko parlamentarno preiskavo vložijo vsaki državni svetnik, komisija ali interesna skupina. Državni svet o zahtevi za parlamentarno preiskavo odloči z večino glasov navzočih državnih svetnikov.

V mandatnem obdobju od 2002 do 2007 je leta 2005 Državni svet na 30. redni seji Državnega sveta sprejel zahtevo za preiskavo o zadevah javnega pomena iz 93. člena Ustave, in to v zvezi s sumom nezakonitega oziroma neodgovornega dela Državnega tožilstva

Republike Slovenije. Državni zbor je parlamentarno preiskavo odredil na 4. redni seji Državnega zbora 23. marca 2005.

Namen preiskave je bil, da se ugotovi dejansko stanje, ki bo lahko služilo kot podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij zaradi povzročanja politično škodljivega in pravno nedopustnega stanja. Potrebno je bilo ugotoviti stopnjo vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij in oceniti njihov politični vpliv na posledice vodenja politike pregona. Potrebno je bilo ugotoviti vzroke in okoliščine, ki lahko povzročajo nezakonito in neodgovorno delo državnega tožilstva ter spremeniti zakonodajo, ki bi onemogočala takšna ravnanja. Določeno je bilo tudi, katero obdobje naj preiskava zajema; zajeli so obdobje od leta 2000 do 2004.

Državni svet je menil, da obstajajo primeri, ko državni tožilec nima osnove za pregon, pa le tega nadaljuje oziroma ima osnovo za pregon, pa tega ne stori. Preiskavo je potrebno obravnavati ob upoštevanju dejstev, da Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije ocenjuje, da so tožilstva kadrovsko dovolj zasedena in da je zakonodaja s tega področja ustrezna in primerljiva z drugimi državami Evropske unije.

Da se zaščiti ne le pravosodni sistem v celoti, temveč tudi vsakega posameznika pred nezakonitim delovanjem državnega organa, je dovolj že sum. Posameznikom bi morali omogočiti, da lahko opozorijo na napake tožilca, predlagajo uvedbo disciplinskega postopka. Če bi tožilec slabo vodil pregon, bi bilo omogočeno, da bi tožilca zamenjali ali mu pomagali v smislu stranske intervencije.

Tako je Državni svet zahteval uvedbo parlamentarne preiskave. Preiskava naj ugotovi organizacijske in sistemske pomanjkljivosti, pomanjkljivosti nadzorstvenih mehanizmov nad delom tožilstva in v okviru tožilstva, nad njegovimi kadri in sredstvi ter prispeva k temu, da bo možen učinkovit pregon tam, kjer je potreben, in čim hitrejšo rešitev teh problemov, ki škodijo Republiki Sloveniji ter njenim državljanom (po redni 30. seji Državnega sveta, ki je bila 16. februarja 2005).

4.3.6 USTAVNA PRITOŽBA

Državni svet ima pravico, da na Ustavno sodišče vloži zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov. Pravico mu daje Zakon o Ustavnem sodišču (23. a člen; Ur. l. RS, št. 64/2007). Državni svet lahko to pristojnost uporabi, kadar meni, da je posamezna določba, del akta ali akt v celoti v nasprotju z Ustavo oziroma njenimi posameznimi ustavnimi določbami. Državni svet lahko ustavno pritožbo poda šele po tem, ko je predpis oziroma splošni akt že sprejet in začne veljati v slovenskem pravnem sistemu (po: http://www.ds-rs.si/?q=drzavni_svet/pristojnosti#spor).

Državni svet pogosto uporablja Ustavno pritožbo, še zlasti takrat, kadar Državni zbor zavrne veto zoper zakon. Državni svet je bil pred Ustavnim sodiščem v takšnih primerih pogosto uspešen. Pomembno je, da je bil uspešen predvsem pri tistih zakonih, kjer je Državni zbor

zavrnil veto Državnega sveta. S tem se je pokazalo, da je ta pristojnost močno okrepila njegov odločilni veto. Če Državni zbor zavrne veto Državnega sveta, potem Državnemu zboru grozi možnost, da bo Državni svet vložil zahtevek pred Ustavnim sodiščem, kjer bo Državni svet uspešen. S tem se je pokazalo, da so bila opozorila Državnega sveta Državnemu zboru, izražena v obliki odločilnega veta, v veliki večini utemeljena (po Gradu, 2002a, str 266).

4.3.7 PREDLOG ZA SPREJEM OBVEZNE RAZLAGE ZAKONA

Poslovnik Državnega zbora v členih 149–152 ureja postopek za sprejem obvezne razlage zakona. 149. člen Poslovnika Državnega zbora pravi, da lahko predlog za sprejem obvezne razlage zakona poda vsak predlagatelj, ki lahko predlaga zakon. Vsak predlog za sprejem obvezne razlage zakona potrebuje naslov zakona, navedbo člena, za katerega se predlaga obvezna razlaga, razloge zanjo ter predlog besedila obvezne razlage. Predlagani predlog zakona pošlje predsednik Državnega zbora v mnenje matičnemu delovnemu telesu, zakonodajno-pravni službi ter Vladi.

150. člen ureja, da matično delovno telo obravnava predlog za sprejem obvezne razlage zakona, potem ko dobi mnenje zakonodajno-pravne službe. Najprej se obravnava vprašanje, ali je potrebno sprejeti obvezno razlago zakona. Če matično delovno telo meni, da je to potrebno, potem obravnava tudi predlog besedila obvezne razlage. Edino telo, ki lahko predlaga amandmaje k besedilu obvezne razlage zakona, je matično delovno telo.

151. člen ureja, da Državni zbor razpravlja in glasuje na isti seji o predlogu za sprejem obvezne razlage zakona in o predlogu besedila obvezne razlage ter o morebitnih amandmajih matičnega delovnega telesa. Če Državni zbor sprejme le predlog za sprejem obvezne razlage, njenega besedila pa ne, tedaj mora matično delovno telo skupaj z zakonodajno-pravno službo pripraviti nov predlog besedila obvezne razlage.

152. člen obravnava, da je besedilo obvezne razlage sprejet, če zanj glasuje večina poslancev, ki je določena za sprejem zakona, na katerega se nanaša obvezna razlaga. Obvezna razlaga se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Sprejete obvezne razlage ni mogoče spremeniti (členi 149–152 PoDZ-1-UPB1).

5 PROBLEMATIKA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA

Ureditev veta v Sloveniji je slabo urejena, in sicer zato, ker Državni zbor ne obravnava ponovnega zakona in argumenta Državnega sveta, zaradi katerega je bil vložen odložilni veto. Državni zbor o zakonu samo ponovno glasuje. Smisel odložilnega veta Državnega sveta je v tem, da vsebuje kritični pogled Državnega sveta na sprejeti zakon. Poslanci Državnega zbora naj bi ga imeli priložnost obravnavati in se nato odločiti, ali jih je prepričal ali ne (po Štrusu, 2002a1, str. 21).

Z odložilnim vetom Državnega sveta, ki je ena najpomembnejših pristojnosti, se porajajo številni problemi. »Ureditev Državnega sveta, kakor je zamišljena v Ustavi, je bila vnesena v Ustavo šele tik pred sprejetjem Ustave in predstavlja kompromis med bavarskim modelom drugega doma z interesnimi predstavništvi in regionalnim drugim domom. Poleg nastanka so na večjo problematičnost veta vplivali tudi premalo obsežna ustavna in zakonska ureditev Državnega sveta, neustrezna izpeljava omenjene ureditve v nižje akte, kot so zakoni, ter poslovnika obeh domov in neodobranje Državnega sveta kot drugega doma v Državnem svetu« (Štrusu, 2002e, str. 308).

5.1 ROK ZA VLOŽITEV VETA V DRŽAVNI ZBOR

Državni svet ima za vložitev veta relativno kratek čas, to je sedem dni od sprejetja zakona. Ob že tako kratkem času za vložitev veta je še dodatno nelogično, da v tem primeru ni upoštevano splošno pravilo, ki pravi, da začne teči rok od dneva dostave zakona Državnemu svetu. Tako ni razumna določba, ki določa, da sedemdnevni rok začne teči z dnem, ko Državni zbor zakon izglasuje. Bolj smiselno bi bilo, da bi ta rok začel teči šele takrat, ko je zakon dostavljen Državnemu svetu. Pri odpravljanju zakona iz Državnega zbora se en dan običajno izgubi, dostikrat dva; ko so vmes prazniki, so težave skoraj nepremostljive. Veto lahko Državni svet vloži le v času po sprejemu zakona, in to še preden se začne postopek za njegovo uveljavitev oziroma razglasitev. 91. člen Ustave v drugem odstavku določa, da lahko Državni svet vloži veto v sedmih dneh od sprejetja zakona in še pred njegovo razglasitvijo zahteva, da Državni zbor še enkrat odloča o zakonu, tokrat z večjo večino. Ponovna odločitev Državnega zbora je dokončna. 91. člen Ustave v prvem odstavku določa, da ima predsednik republike na voljo osem dni, da razglasi zakon. Državnemu svetu je s takšno ureditvijo na voljo najkrajši možni rok za vložitev veta znotraj roka za razglasitev zakona (po Štrus, 200f, str. 309).

»Prekrivanje omenjenih dveh rokov predstavlja tudi določen problem. Če Državni svet na zakon ni vložil odložilnega veta, se izteče osemdnevni rok predsednika republike brez prekinitve, vendar je vanj vključen tudi sedemdnevni rok Državnega sveta za odložilni veto.

Predsedniku republike dejansko ostane samo en dan za razglasitev zakona. Če Državni svet vloži na zakon odločilni veto, se osemdnevni rok za podpis zakona pomakne na konec druge odločitve Državnega zbora. V tem primeru ima predsednik republike za razglasitev zakona na razpolago osem dni in ne samo enega dneva« (Štrus, 2002g, str. 309).

5.2 ROK ZA ODLOČITEV PO VETU V DRŽAVNEM ZBORU

Rok za odločitev v Državnem zboru ni določen, medtem ko je za Državni svet za vložitev odločilnega veta v Ustavi določen sedemdnevni rok. Za Državni zbor ni določeno, kdaj mora biti zakon še enkrat obravnavan. Poslovnik Državnega zbora v 148. členu določa, da Državni zbor glasuje o zakonu na prvi naslednji seji po vložitvi odločilnega veta. Vendar ni določen maksimalni datum, kjer bi morali glasovati za ponovni zakon. Tako ni nujno, da odločilni veto pride na dnevni red na prvi naslednji seji. »V praksi je tako prišlo do enega skrajnega primera, ko je Državni zbor počakal na izglasovanje veta Državnega sveta in ga še v istem dnevu preglasoval. Drugi skrajni primer v praksi se je zgodil, ko Državni zbor prvega sklica veta sploh ni uvrstil na dnevni red in je o njem odločal šele Državni zbor drugega sklica, tako da so od izglasovanja veta do njegovega preglasovanja minili štirje meseci« (Štrusu, 2002h, str. 310).

V teoriji so mnenja, da je potrebno določiti maksimalni rok za odločanje Državnega zbora o odločilnem vetu, ki naj bi bil maksimalno dva meseca. Po izteku maksimalnega roka bi veljalo pravilo, da je Državni zbor potrdil odločilni veto oziroma zakona ni še enkrat izglasoval. S tem bi zagotovili hitrejši zakonodajni postopek (po Štrusu, 2002i, str. 310).

5.3 ZAKONODAJNI POSTOPEK V DRŽAVNEM SVETU

Problem veta Državnega sveta je njegova okorelost. Državni svet ima na voljo dve možnosti: ali zakon v celoti sprejme ali ga v celoti zavrne, tako da vloži odločilni veto. Vendar Državni svet nikoli ne nasprotuje celotnemu zakonu, ampak le v nekaterih določbah. Državni zbor pri ponovnem odločanju zakon sprejme ali ne sprejme, ne more pa zakona spremeniti v skladu s predlogi Državnega sveta.

»Državni svet vseskozi zagovarja stališča, da bi uvedba možnosti spreminjanja zakona z amandmaji zmanjšala število vloženih vetov s strani Državnega sveta« (Štrus, 2002j, str. 310), vendar tej rešitvi nasprotuje Državni zbor.

Državni svet je sprožil tudi ustavni spor zoper Državni zbor zaradi suma protiustavnosti, ker možnost vlaganja ni zagotovljena v Poslovniku Državnega zbora. Državni svet je menil, da je v pravici predlagati zakone vključena tudi pravica vlagati amandmaje na zakone. Ustavni spor je Ustavno sodišče razrešilo v odločbi U-I.84/96, v kateri je navedlo, da Ustava ne določa

pravice Državnega sveta vlagati amandmaje na zakone. Državni zbor ima pravico, da avtonomno določa, kdo ima pravico in kdo ne za vlaganje amandmajev na zakon.

Po mnenju Ustavnega sodišča ni ovir, da ne bi Poslovnik omogočil Državnemu zboru, da v primeru veta tudi spremeni določbo, zaradi katere je bil veto vložen. Parlamentarna večina je takšni rešitvi doslej nasprotovala z utemeljitvijo, da bi tako uvedli četrto fazo zakonodajnega postopka. Takšna faza bi lahko bila zelo racionalna, saj bi se odločalo le o spornem vprašanju, ne pa o celotnem zakonu. Tako bi z enim glasovanjem hkrati odločali o spremembi zakona in zavrnitvi veta oziroma o ponovnem sprejemu zakona. Državni svet tako ne bi mogel vložiti veta na ponovni sprejem zakona. Poleg tega, da je bila takšna sprememba velikokrat na dnevnem redu poslovniske komisije in Državnega zbora, ni nikoli dobila zadostne podpore poslancev. Četudi bi bilo amandmajsko spreminjanje zakona na podlagi odložilnega veta razumna in racionalna rešitev, pa nekateri poslanci in pravniki ob sprejetju takega predloga menijo, da bi pristali na dvodomni parlament. Državni svet je drugi dom parlamenta ne glede na to, ali ima pristojnost vlagati amandmaje na zakona ali ne. Da je Državni svet drugi dom parlamenta, je priznано tudi v svetu. Status drugega doma je dobil že kmalu po nastanku, in sicer leta 2000, ko je predsednik francoskega senata sklical Forum drugih domov sveta, na katerem so sodelovali tudi predstavniki slovenskega Državnega sveta (po Štrus, 2002k, str. 310–312).

5.4 ZAKONODAJNI POSTOPEK V DRŽAVNEM ZBORU

Postopek v Državnem zboru po vložitvi veta poteka tako, da se samo ponovno glasuje o zakonu, ne pa tudi ponovno obravnava zakon. Smisel odložilnega veta Državnega sveta je namreč v tem, da vsebuje kritični pogled Državnega sveta na sprejeti zakon, ki naj bi ga poslanci Državnega zbora imeli priložnost obravnavati, in se nato odločili, ali jih je prepričal ali ne. Toda to jim poslovniška ureditev onemogoča. V tem primeru je Državni svet sprožil ustavni spor na to določbo Poslovnika. Ustavno sodišče je v odločbi U-I-84/96 menilo, da Poslovnik spoštuje določbo Ustave o ponovnem odločanju zakona, saj ne določa postopka ponovnega odločanja. Poslovniška določba, da Državni zbor ponovno odloča o zakonu, pa je zadostna za uresničitev ustavne določbe o ponovnem odločanju o zakonu na zahtevo Državnega sveta. Ta določba ni protiustavna, ampak je v okviru diskrecije dana Državnemu zboru pri sprejetju svojega Poslovnika ter ni v korist Državnemu svetu.

Razlog za sedanjo ureditev naj bi bil v tem, da so poslanci že v rednem postopku zakon dodobra obravnavali in si izoblikovali svoje stališče do njega. Vendar takrat še niso imeli pred seboj stališč Državnega sveta, v ponovnem postopku o njih sploh ne morejo razpravljati. Takšna ureditev postavlja pod vprašaj ne le smisel odložilnega veta, temveč tudi smisel obstoja Državnega sveta. Rezultat tako urejenega ponovnega sprejemanja zakona na podlagi

odložilnega veta je pogosto samo podaljševanje zakonodajnega postopka, ne pa izboljšanje vsebine zakona, kar je smisel odložilnega veta (po Gradu, 2000n, str. 265).

Mnenje teorije je, da se v praktičnem ravnanju Državnega zbora Ustava ne uresničuje. Državni zbor sprejme po vložitvi veta Državnega sveta odločitev brez razprave in brez soočanja argumentov. Odločanje je proces, ki je sestavljen iz več dejanj, zadnje dejanje pa je glasovanje. Zato se zgolj s ponovitvijo glasovanja v Državnem zboru ne uresničuje ustavna določba o ponovitvi odločanja. Podobnega mnenja je tudi sodnica Modrijanova v ustavni odločbi U-I-84/96, kjer podaja mnenje, da predstavlja sedanja poslovniška ureditev zgolj formalnost, ki zmanjšuje pomen Državnega sveta v praksi. Poleg tega tudi meni, da bi moral Državni zbor o zakonu ne le ponovno glasovati, temveč tudi razpravljati. »Kljub »proti-dvodomni« poslovniški ureditvi veta se praksa obrača v racionalne in smotrne ureditve veta. Od začetka delovanja Državnega sveta do danes so zaznane spremembe pri obravnavi veta. Po veljavni ureditvi predsednik Državnega sveta obrazloži veto, svoje mnenje predstavi predlagatelj in matično delovno telo, poslanci pa lahko obrazložijo svoj glas« (Štrusu, 2002l, str. 313).

6 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETIH 2002–2007

Odložilni veto je ena izmed najmočnejših pristojnosti Državnega sveta, saj z njim lahko odloži sprejem zakona na kasnejši rok. Državni zbor mora tako o zakonu na zahtevo Državnega sveta ponovno odločati. Ponovno odločanje zahteva, da zakon sprejmejo z zahtevnejšo večino, absolutno večino.

6.1 PRIKAZ POTEKA DOGAJANJA PO ODLOŽILNEM VETU PRI ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU (ZVIS-E) IN ZAKONU O TRGOVINI (ZT-1)

Odložilni veto na **Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu** (v nadaljevanju zakon), ki ga je Državni svet sprejel na izredni seji 29. junija 2006, je 11. julija 2006 dobil epilog v Državnem zboru. Pri ponovnem odločanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu je bila večina poslancev za zakon. 47 poslancev je zakon sprejelo, 32 poslancev pa ga je zavrnilo. Pri ponovnem glasovanju je potrebna večina, in sicer najmanj 46 poslancev. V tem primeru je bil zakon ponovno sprejet.

Državni svet je zakonu oporekal zato, ker je menil, da odvzema že pridobljene pravice diplomantov visokošolskih strokovnih študijskih programov brez navedenega vzroka (npr. javnega interesa). Prav tako posega v pravice za nazaj in tako krši načelo pravne države, ki v 2. členu Ustave določa, da je Republika Slovenija pravna in socialna država. Poleg tega sprejeti Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu po mnenju Državnega sveta krši pogodbo, ki je bila sklenjena ob vpisu v veljavni študijski program, odobren s strani države, v katerem je bila določena stopnja izobrazbe, ki jo bodo udeleženci pridobili, ko dokončajo študij (7. stopnja). Zaradi navedenega je Državni svet zahteval, da naj Državni zbor ponovno odloča o tem zakonu. Državni zbor je novelo zakona ponovno sprejel. Ker je Državni zbor zakon sprejel, je Državni svet na 46. seji poslal zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti tega zakona in Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja na Ustavno sodišče.

Enačenje ravni izobrazbe starih in novih diplomskih stopenj, ki ga določa 15. člen zakona, je v nasprotju z vrsto nostrifikacijskih odločitev o v tujini pridobljeni izobrazbi. Zakon omogoča uvajanje enovitih študijskih programov in tako podaljšuje študij, posledično pa onemogoča leta 2004 zastavljeno reformo visokega šolstva, saj dopušča površinsko prenavo študijskih programov, zmanjšuje možnost kombiniranja študijskih področij in demotivira študente za vpis v nove študijske programe. Zakon z razvrščanjem starih in novih diplomskih stopenj

razvrednoti prvo diplomsko stopnjo in tako sili študente k daljšemu študiju, posledično pa zmanjšuje zaposljivost diplomantov prve diplomske stopnje.

Odložilni veto na **Zakon o trgovini (ZT-1)** je Državni svet sprejel na redni seji 21. novembra 2007; Državni zbor je o omenjenem zakonu ponovno odločal 13. decembra 2007. Dokončno odločitev, ali je zakon sprejet ali ne, pa je izrekel 17. decembra 2007. Pri ponovnem odločanju zakona o trgovini (ZT-1) je bilo 39 poslank in poslancev za zakon. Proti zakonu pa jih je bilo 15. Ker je pri ponovnem odločanju kateregakoli zakona potrebna večina, tokrat zakon ni bil sprejet.

Državni zbor je na svoji 33. seji 21. novembra 2007 sprejel zakon o trgovini, v katerem pa ni upošteval pripomb in opozoril Državnega sveta. Državni svet je ta mnenja k predlogu zakona o trgovini sprejel na 58. seji Državnega sveta 17. oktobra 2007 in jih posredoval v Državni zbor. Državni svet je tako v svojem mnenju izpostavil nekatera odprta vprašanja in predlagal, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka ustrezno razrešijo. Navedel je tudi konkretne pripombe k posameznim členom predloga zakona.

Državni svet je opozoril, da bi bilo v predlogu zakona potrebno določiti vsaj minimalno izobrazbeno stopnjo za opravljanje poklica prodajalec in poslovodja ter navesti zakone, ki veljajo za ta opravila v farmacevtskih prodajalnah, prodajalnah fitofarmaceutskih sredstev itd. Državni svet je ocenil, da bo načelo svobodne gospodarske pobude v povezavi z deregulacijo poklicev povzročilo nezainteresiranost za vpis na poklicne trgovske, srednje komercialne in druge šole, ki oblikujejo poklic trgovca in poslovodje, ter tako znižalo raven izobrazbe v trgovski dejavnosti. Ne bodo pa se mogli izogniti posledicam, ki jih bodo nosili tako delojemalci kot delodajalci. Kvaliteta trgovskih uslug (svetovanje, informiranje, postrežba) bo padla pod minimum, zaposleno osebje bo še slabše plačano, kot je sedaj. Predstavniki Državnega sveta je predloge in mnenja Državnega sveta obrazložil tudi matičnemu delovnemu telesu Državnega zbora – Odboru za gospodarstvo, na katerega je bil vabljen kot predstavnik socialnih partnerjev. Vendar je odbor vse predloge Državnega sveta zavrnil.

Državni svet je menil, da lahko s popolno deregulacijo minimalne izobrazbene stopnje oseb, ki opravljajo trgovsko dejavnost, nastopijo dolgoročne posledice. Te se kažejo predvsem pri delojemalcih, saj se bo nadaljeval pritisk za zniževanje plač, ki so že sedaj v dejavnosti trgovin izredno nizke. Državni svet je menil, da je odložilni veto utemeljen predvsem zato, ker je zakon v sprejetem besedilu upošteval zgolj interese delodajalcev oziroma kapitala, ne pa tudi interese socialnih partnerjev, ki predstavljajo zaposlene.

6.2 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2002

V letu 2002, ko se je začelo mandatno obdobje 2002–2007, je bil v Državnem svetu obravnavan le en predlog zakona, na katerega so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo. Zakon je bil naslednji:

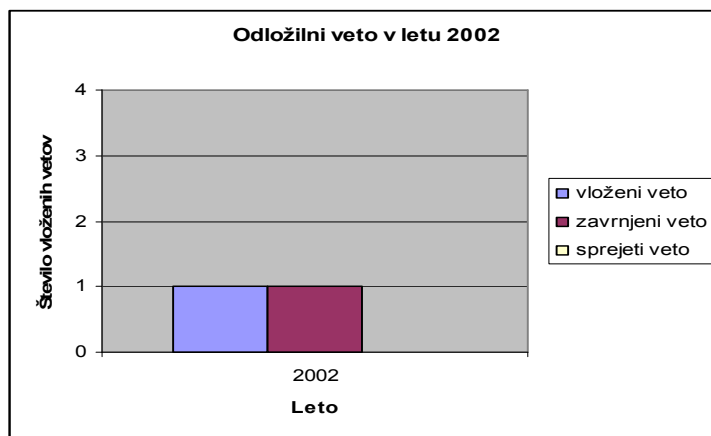
Na predlog državnega svetnika Jožeta Ilca o **Zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2003 in 2004**, ki se je obravnaval na 2. seji Državnega sveta 24. decembra 2002, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor še enkrat odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 26. izredni seji, to je bilo 27. decembra 2002.

Tabela 1: Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letu 2002

LETO	2002
Vloženi veto	1
Zavrjnjeni veto	1
Sprejeti veto	0

Vir: lasten

Graf 1: Odložilni veto v letu 2002

Vir: lasten

V letu 2002 je bil na zakon vložen le en veto. Razlog je bil tudi v tem, da se je tretji mandat začel šele decembra 2002. Pri ponovnem odločanju je bil zakon ponovno sprejet.

6.3 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2003

V letu 2003 so bili v Državnem svetu obravnavani štiri predlogi zakona, za katere so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo. Dva od štirih sta bila uspešna, in sicer:

1. Na predlog državnega svetnika Marjana Maučeca o **Zakonu o izvršitvi 8. točke Odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I246/02-28**, ki se je obravnaval na 12. seji Državnega sveta 5. novembra 2003, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor še enkrat odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 31. seji, tj. 25. novembra 2003.

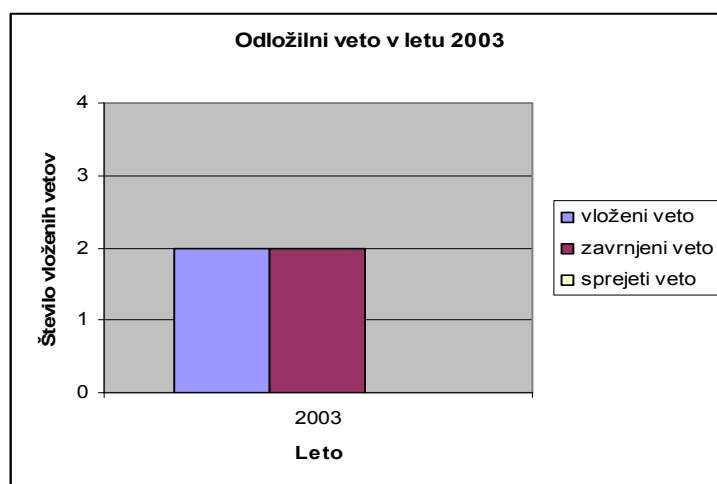
2. Na predlog državnega svetnika Jožeta Ilca o **Zakonu o divjadi in lovstvu**, ki se je obravnaval na 16. seji Državnega sveta, tj. 23. decembra 2003, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 33. seji, tj. 27. januarja 2004.

Tabela 2: Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letu 2003

LETO	2003
Vloženi veto	2
Zavrjnjeni veto	2
Sprejeti veto	0

Vir: lasten

Graf 2: Odložilni veto v letu 2003

Vir: lasten

V letu 2003 sta bila na zakon vložena dva odločilna veta. Pri ponovnem odločanju na seji Državnega zbora sta bila oba zakona ponovno sprejeta. Torej veto ni bil uspešen.

Ostala dva predloga na zakon nista dobila dovolj glasov v Državnem svetu, da bi ju lahko še enkrat obravnavali v Državnem zboru. Prvi predlog je vložila interesna skupina delodajalcev. Predlog je bil vložen na Stanovanjski zakon, ki se je obravnaval na 8. redni seji Državnega sveta Republike Slovenije, tj. 24. junija 2003. Drugi predlog veta, ki tudi ni bil izglasovan, se je nanašal na Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2003 in 2004. Predlog je vložil državni svetnik Peter Vrisk na 8. redni seji Državnega sveta Republike Slovenije, tj. 24. junija 2003.

6.4 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2004

V letu 2004 sta bila v Državnem svetu obravnavana le dva predloga zakona, za katera so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo.

1. Na predlog interesne skupine negospodarskih dejavnosti s prvopodpisanim Antonom Peršakom o **Zakonu o dohodnini**, ki se je obravnaval na 2. izredni seji Državnega sveta 23. aprila 2004, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 44. izredni seji 6. maja 2004.

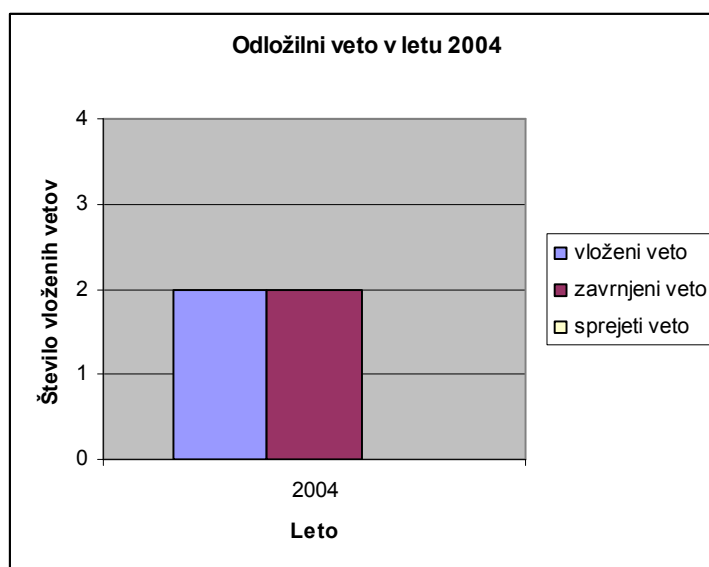
2. Na predlog osmih državnih svetnikov (prvopodpisani Ivan Bukovec) o **Zakonu o varnosti cestnega prometa**, ki se je obravnaval na 3. izredni seji Državnega sveta 24. junija 2004, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 38. seji 9. julija 2004.

Tabela 3: Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letu 2004

LETO	2004
Vloženi veto	2
Zavrjeni veto	2
Sprejeti veto	0

Vir: lasten

Graf 3: Odložilni veto v letu 2004

Vir: lasten

V letu 2004 sta bila vložena dva odložilna veta na zakon. Pri ponovnem odločanju na seji Državnega zbora sta bila oba sprejeta. Tudi v tem letu sta bila veta neuspešna.

6.5 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2005

V letu 2005 je bilo v Državnem svetu obravnavanih sedem predlogov zakonov, na katere so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo. Vseh sedem predlogov je bilo uspešnih.

- 1.** Na predlog interesne skupine delojemalcev o **Zakonu o radioteleviziji**, ki se je obravnaval na 5. izredni seji Državnega sveta 29. junija 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 8. seji 15. julija 2005.
- 2.** Na predlog dr. Gregorja Viranta o **Zakonu o dopolnitvah zakona o Državnem svetu**, ki se je obravnaval na 6. izredni seji Državnega sveta 15. julija 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 11. izredni seji 28. julija 2005.
- 3.** Na predlog interesne skupine delodajalcev o **Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozihi**, ki se je obravnaval na 7. izredni seji Državnega sveta 22. julija 2005, je Državni svet sklenil, da mora

Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 11. izredni seji 28. julija 2005.

4. Na predlog interesne skupine negospodarskih dejavnosti o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini**, ki se je obravnaval na 9. izredni seji Državnega sveta 30. novembra 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 13. izredni seji 8. decembra 2005.

5. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Rado Krpač) o **Zakonu o spremembi zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti**, ki se je obravnaval na 9. izredni seji Državnega sveta 30. novembra 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 13. izredni seji 8. decembra 2005.

6. Na predlog interesne skupine delojemalcev o **Zakonu o spremembah zakona o trgovini**, ki se je obravnaval na 11. izredni seji Državnega sveta 23. decembra 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 14. izredni seji 11. januarja 2006.

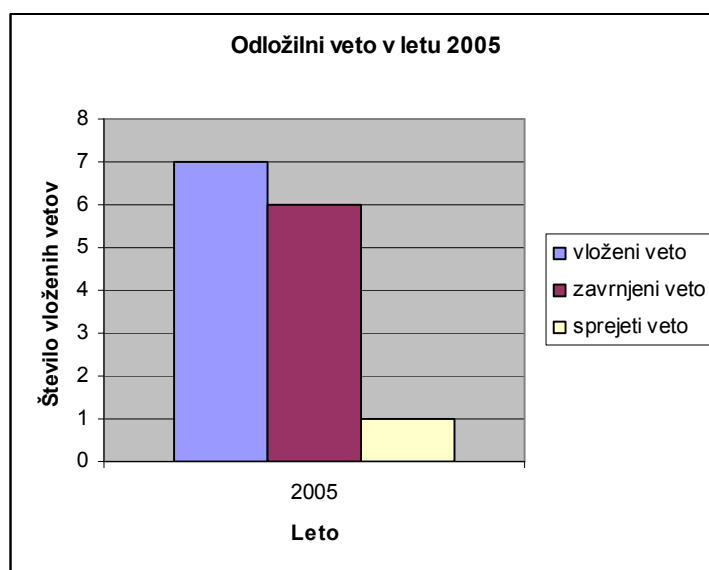
7. Na predlog komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o **Zakonu o vinu**, ki se je obravnaval na 11. izredni seji Državnega sveta 23. decembra 2005, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor zakona na 14. izredni seji 11. januarja 2006 pri ponovnem odločanju ni sprejel.

Tabela 4: Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letu 2005

LETO	2005
Vloženi veto	7
Zavrjeni veto	6
Sprejeti veto	1

Vir: lasten

Graf 4: Odložilni veto v letu 2005

Vir: lasten

V letu 2005 je bilo vloženih sedem odložilnih vetov. Pri ponovnem odločanju o zakonih na seji Državnega zbora je bilo šest ponovno sprejetih, eden zakon pa ne. Tako je bil v tem letu uspešen le en veto, ostalih šest vetov pa neuspešnih.

6.6 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2006

V letu 2006 je bilo v Državnem svetu obravnavanih devet predlogov zakonov, na katere so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo. Sedem od devetih je bilo uspešnih.

- 1.** Na predlog Komisije za gospodarstvo o **Zakonu o odpravljanju posledic dela z azbestom**, ki se je obravnaval na 12. izredni seji Državnega sveta 9. marca 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 15. redni seji 28. marca 2006.
- 2.** Na predlog interesne skupine negospodarskih dejavnosti o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o vojnih veteranih**, ki se je obravnaval na 12. izredni seji Državnega sveta 9. marca 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 15. redni seji 28. marca 2006.
- 3.** Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Jožef Jeraj) o **Zakonu o spremembah zakona o visokem šolstvu**, ki se je obravnaval na 14. izredni seji

Državnega sveta 29. junija 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 19. izredni seji 11. julija 2006.

4. Na predlog interesne skupine delojemalcev o **Zakonu o določitvi minimalne plače**, ki se je obravnaval na 47. seji Državnega sveta 11. oktobra 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 21. seji 26. oktobra 2006.

5. Na predlog Komisije Državnega sveta za družbene dejavnosti o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja**, ki se je obravnaval na 48. seji Državnega sveta 8. novembra 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 22. seji 28. novembra 2006.

6. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani dr. Zoltan Jan) o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o odpravljanju posledic dela z azbestom**, ki se je obravnaval na 17. izredni seji Državnega sveta 29. novembra 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 23. seji 19. decembra 2006.

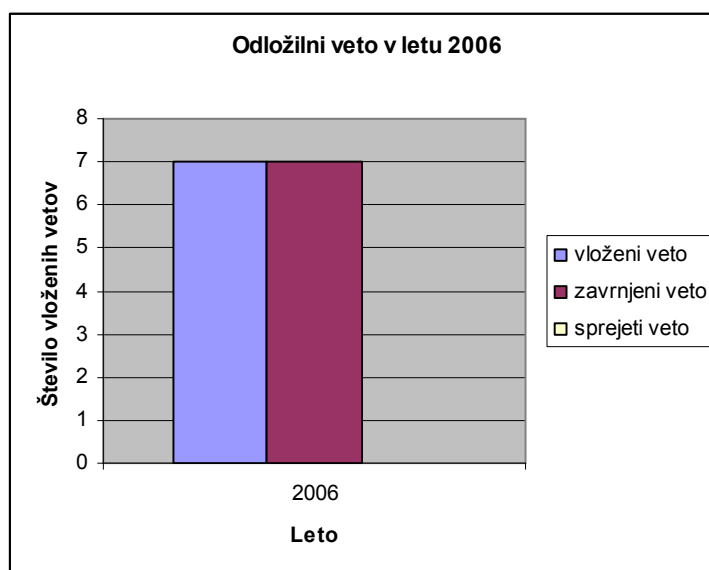
7. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani mag. Zlatko Jenko) o **Zakonu o verski svobodi**, ki se je obravnaval na 18. izredni seji Državnega sveta 22. decembra 2006, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 24. seji 2. februarja 2007.

Tabela 5: Uporaba odložilnega veta Državnega sveta v letu 2006

LETO	2006
Vloženi veto	7
Zavrjeni veto	7
Sprejeti veto	0

Vir: lasten

Graf 5: Odložilni veto v letu 2006

Vir: lasten

V letu 2006 je bilo prav tako kakor v letu 2005 vloženih sedem vetov. Vendar v letu 2006 pri ponovnem odločanju zakona na seji Državnega zbora nobeden od vetov ni bil uspešen, saj je pri vseh odločanjih Državni zbor zakone ponovno sprejel.

Ostala dva predloga na zakon nista dobila dovolj glasov v Državnem svetu, da bi ju lahko obravnavali še enkrat v Državnem zboru. Prvi predlog je vložila skupina državnih svetnikov s prvopodpisano Marto Turk. Predlog je bil vložen na Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o medijih (Zmed-A), ki se je obravnaval na 13. izredni seji Državnega sveta Republike Slovenije 2. junija 2006. Drugi predlog, za katerega tudi ni bil izglasovan odložilni veto, je bil Zakon o usklajevanju transferjev posameznikov in gospodinjstev v Republiki Sloveniji (ZUTPG). Predlog je vložila interesna skupina delojemalcev na 16. izredni seji Državnega sveta Republike Slovenije 2. novembra 2006.

6.7 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETU 2007

V letu 2007 je bilo v Državnem svetu obravnavanih sedem predlogov zakona, za katere so želeli, da bi se v Državnem zboru ponovno odločalo. Pet od sedmih je bilo uspešnih in sicer naslednji zakoni:

- 1.** Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Rado Krpač) o **Zakonu o spremembi in dopolnitvi Obligacijskega zakonika**, ki se je obravnaval na 19. izredni

seji Državnega sveta 5. aprila 2007, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 27. seji 24. aprila 2007.

2. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Marjan Maučec) o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zasebnem varovanju**, ki se je obravnaval na 20. izredni seji Državnega sveta 29. junija 2007, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor zakona na 30. seji 13. julija 2007 pri ponovnem odločanju ni sprejel.

3. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani mag. Zlatko Jenko) o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic**, ki se je obravnaval na 21. izredni seji Državnega sveta 18. julija 2007, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor je zakon ponovno sprejel na 28. izredni seji 11. septembra 2007.

4. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani dr. Zoltan Jan) o **Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja**, ki se je obravnaval na 24. izredni seji Državnega sveta 30. oktobra 2007, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor zakona na 33. seji 22. novembra 2007 pri ponovnem odločanju ni sprejel.

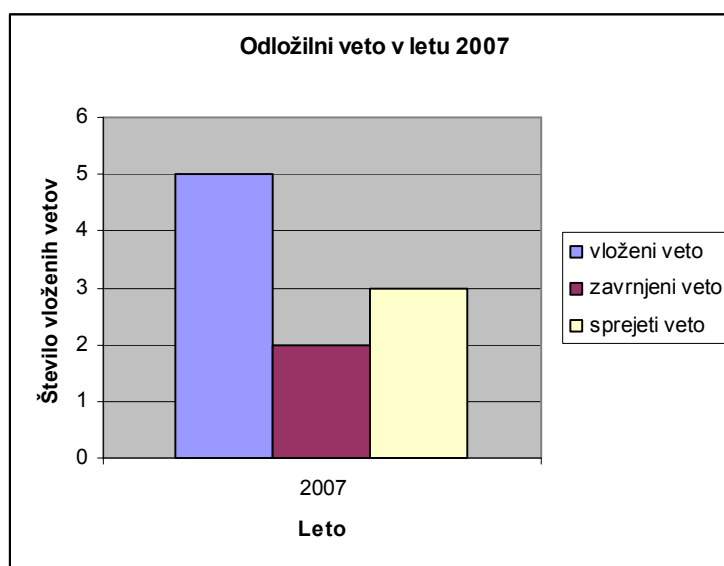
5. Na predlog skupine državnih svetnikov (prvopodpisani Ladislav Kaluža) o **Zakonu o trgovini**, ki se je obravnaval na 60. izredni seji Državnega sveta 28. novembra 2007, je Državni svet sklenil, da mora Državni zbor ponovno odločati o zakonu. Državni zbor zakona na 34. seji 17. decembra 2007 pri ponovnem odločanju ni sprejel.

Tabela 6: uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letu 2007

LETO	2007
Vloženi veto	5
Zavrjnjeni veto	2
Sprejeti veto	3

Vir: lasten

Graf 6: Odložilni veto v letu 2007

Vir: lasten

V letu 2007 je bilo vloženih pet odložilnih vetov. V tem letu je bilo tudi največ uspešnih vetov, in sicer kar trije od petih. Uspešni so bili naslednji: Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zasebnem varovanju, Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter Zakon o trgovini. Pri ponovnem odločanju zakona so v tem letu na seji Državnega zbora sprejeli dva zakona, tri zakone pa zavrnil.

Ostala dva predloga na zakon v Državnem svetu nista dobila dovolj glasov, da bi ju lahko obravnavali še enkrat v Državnem zboru. Prvi predlog je vložila skupina državnih svetnikov s prvopodpisanim Gregorjem Vovkom Petrovskim. Predlog je bil vložen na Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), ki se je obravnaval na 23. izredni seji Državnega sveta Republike Slovenije 9. oktobra 2007. Drugi predlog, ki tudi ni bil izglasovan, se je nanašal na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravniškem državnem izpitu (ZPDI-D). Predlog je vložil državni svetnik mag. Zlatko Jenko na 60. redni seji Državnega sveta Republike Slovenije 28. novembra 2007.

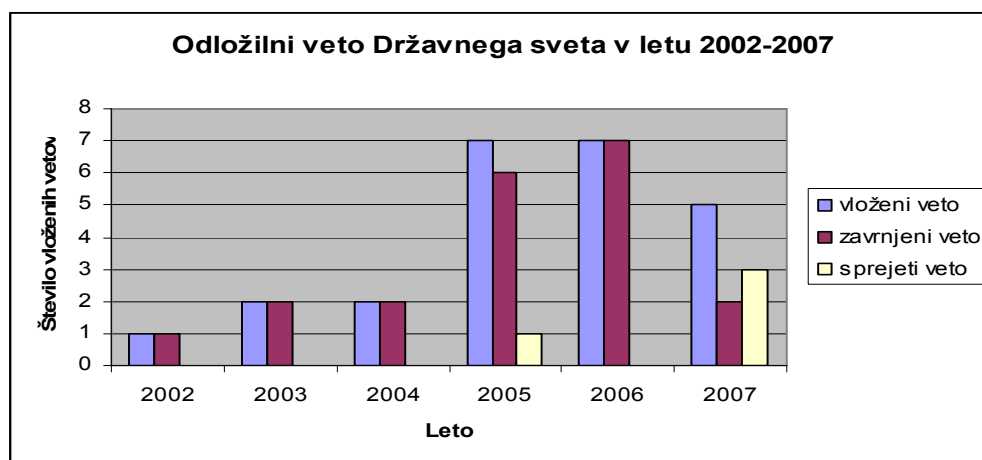
6.8 UPORABA ODLOŽILNEGA VETA DRŽAVNEGA SVETA V LETIH 2002–2007

Tabela 7: Uporaba odločilnega veta Državnega sveta v letih 2002–2007

LETO	2002	2003	2004	2005	2006	2007	skupaj
Vloženi veto	1	2	2	7	7	5	24
Zavrjnjeni veto	1	2	2	6	7	2	20
Sprejeti veto	0	0	0	1	0	3	4

Vir: lasten

Graf 7: Odložilni veto Državnega sveta v letih 2002–2007

Vir: lasten

Državni svet je v tretjem mandatnem obdobju vložil skupaj 24 odločilnih vetov. Štirje so bili uspešni, dvajset neuspešno. Največ odločilnih vetov je bilo v letih 2005 ter 2006, in sicer po sedem na leto. Najmanj jih je bilo v letu 2002, in sicer eden, posledično tudi zato, ker se je šele konec leta 2002 začelo tretje mandatno obdobje. Najbolj uspešni z veti so bili v letu 2007, ko so sprejeli kar tri vete od petih vloženi.

7 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi sem predstavila organizacijo Državnega sveta ter njegove pristojnosti. Pojasnila sem, kako je Državni svet sestavljen, kako se voli v Državni svet, kakšne so volitve in kakšne pristojnosti ima Državni svet. Osredotočila sem se predvsem na odločilni veto v letih 2002–2007 ter ugotovila, da je bilo v tem obdobju vloženih 24 vetov na zakon. Štirje zakoni so bili ob vložitvi veta uspešni, ostali neuspešni. Tako je Državni zbor 20 zakonov pri ponovnem odločanju sprejel. Poleg tega, da je Državni svet sprejel 24 predlogov za zahtevo o ponovnem odločanju, je bilo še šest takšnih predlogov za zahtevo o ponovnem odločanju, a jih Državni svet ni sprejel, ker je imel premalo podpore.

Pri odločilnem vetu prihaja do ključnega problema, in sicer da je za vložitev veta določen relativno kratek rok. V Sloveniji je za to določen sedemdnevni rok in tako je najkrajši rok v primerjavi z ostalimi državami v Evropi. Pridružujem se mnenju Štrusa, ki meni, da je za vložitev veta potrebno imeti vsaj še enkrat daljši rok, kot je v veljavi sedaj. S podaljšanjem roka bi omogočili Državnemu svetu, da se poglobi v zakon tako, kot je treba.

Poleg tega sem ugotovila, da če Državni svet ne uspe preprečiti zakona z odločilnim vetom, ima še možnost, da na Ustavno sodišče vloži oceno ustavnosti in zakonitosti, kjer je v večini primerov uspešen.

Državni svet je v slovenski zakonodaji izredno pomemben, saj je v Ustavi uvrščen takoj za Državnim zborom. Njegove pristojnosti kažejo, da gre za organ, ki deluje v okviru zakonodajne funkcije. In prav s tega vidika lahko rečemo, da gre za nepopolno dvodomnost slovenskega parlamenta. Po ustavnopravni teoriji se šteje za dvodomno vsaka ureditev, v kateri sodelujeta pri zakonodajni funkciji dva organa ne glede na to, kakšno je razmerje med njima.

Drugi dom sodeluje s prvim pri sprejemanju zakonov tako, da daje prvemu domu mnenje, če ni zadovoljen s predlogom zakona. Državni svet je v Sloveniji drugi dom parlamenta, ki ima za svoje delovanje različne pristojnosti, s katerimi lahko poseže v zakonodajni postopek. Državni svet tako s svojimi pristojnostmi vpliva na odločanje Državnega zbora, ki je v Sloveniji prvi dom.

Državni svet ima poleg odločilnega veta, s katerim lahko prepreči uveljavitev zakona, tudi druge pristojnosti. Ena izmed njih je zakonodajni referendum. Po mnenju Toneta Hrovata je referendum »draga zadeva«.

Državni svet se pri uveljavljanju pobud na področju zakonodaje srečuje z blokadami. Državni svet čedalje pogosteje izglasuje odločilne vete; vzrok za to je v tem, da deluje preko strankarskih načel. Za sprejem predloga zakona v postopku preko Državnega sveta so potrebni argumenti in ne podpisi (po Zborniku prispevkov in razprav, 2000, str. 91–92).

V primerjavi s prvim mandatnim obdobjem, ki je potekalo od leta 1992 – 1997 je bilo vloženih 34 odločilnih vetov, od tega je bilo uspešnih 8 vetov. V drugem mandatnem obdobju, ki je potekalo od 1997 do 2002, je bilo vloženih 22 odločilnih vetov; uspešni so bili trije. V obdobju 2002–2007 je bilo vloženih 24 vetov, od tega so bili uspešni štirje.

Ugotavljam, da so zahtevki Državnega sveta glede na prvo obdobje v drugem mandatnem obdobju bistveno manjši. Pri primerjavi drugega obdobja s tretjim ugotovim, da je bila uporaba odločilnega veta v tretjem mandatu za malenkost večja.

Zahtevki odločilnega veta bi bili lahko manjši, če bi Državni svet lahko vlagal amandmaje k zakonom ter tako zmanjšal število vloženih vetov. Državni svet namreč ne nasprotuje celotnemu zakonu, temveč le določenim členom, ki so po njihovem mnenju sporni. Z amandmaji bi take določbe spremenili in tako določeno težavo rešili. Takšnim rešitvam pa Državni zbor nasprotuje. Tako ima Državni zbor težko nalogo: ali zakon sprejeti ali glede ene določbe zakon v celoti zavrniti. V večini primerov se zakon sprejme.

LITERATURA IN VIRI

BREZOVŠEK, Marjan, HAČEK, Miro, ZVER, Milan (2008) Organizacija oblasti v Sloveniji. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

CERAR, Miro (1993) Status državnega sveta, Pravna praksa, št. 279/93, Gospodarski vestnik, Ljubljana.

CERAR, Miro (1995) Državni zbor Republike Slovenije. Državni zbor Republike Slovenije, Ljubljana.

GRAD, Franc, KAUČIČ, Igor, RIBIČIČ, Ciril, Kristjan Ivan (1999) Državna ureditev Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, Tretja spremenjena in dopolnjena izdaja, Ljubljana.

GRAD, Franc (2000) Parlament in vlada. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.

GRAD, Franc (2002) Položaj parlamenta v političnem in pravnem sistemu Republike Slovenije. V: VELIŠČEK, Jožica, KRAŠOVEC, Tatjana, UGLEŠIČ, Karmen (ur.): Državni zbor Republike Slovenije: 1992-2002. Državni zbor Republike Slovenije, Ljubljana.

GRAD, Franc (2003) Nova razmerja med parlamentom in vlado, v: Podjetje in delo 6-7/2003, Gospodarski vestnik, Ljubljana.

GRAD, Franc (2004) Volitve in volilni sistem. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.

GRAD, Franc (2004) Ustava, konstitucionalizem in demokracija, v: Podjetje in delo 6-7/2004/XXX, Gospodarski vestnik.

HROVAT, Tone (2000) Povzetek razprav. V: URŠIČ, Sonja, VODOPIVEC, Franc (ur.): Državni svet med civilno družbo in politiko. Državni svet Republike Slovenije, Ljubljana
KAUČIČ, Igor, GRAD, Franc (2008) Ustavna ureditev Slovenije. GV Založba, Ljubljana.

KOCJANČIČ, Rudi, RIBIČIČ, Ciril, GRAD, Franc, KAUČIČ, Igor (2005) Ustavno pravo Slovenije. Fakulteta za Upravo, Ljubljana.

LEŠNIK, Avgust (2000) Od despotizma k demokraciji: Razvoj ustavnosti in parlamentarizma. Modrijan, Ljubljana.

LUKŠIČ, Igor (2001) Politični sistem Republike Slovenije. Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana.

Prunk, Janko, TOPLAK, Cirila (2005) Parlamentarna izkušnja Slovencev. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Repe, Božo (2002) Od prvih zborov Slovanov do Državnega zbora Republike Slovenije. V: VELIŠČEK, Jožica, KRAŠOVEC, Tatjana, UGLEŠIČ, Karmen (ur.): Državni zbor Republike Slovenije: 1992-2002. Državni zbor Republike Slovenije, Ljubljana.

RIBIČIČ, Ciril (2002) Dvodomnost in učinkovitost parlamenta, Pravna praksa, št. 31/02 z dne 5.9., Ljubljana.

Štrus, Dušan (2002) Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije. Pravniki. Letnik 57(119), št. 4-5, str. 177-324

Štrus, Dušan (2002) Predstavitev mnenj slovenskih ustavnih teoretikov o položaju Državnega sveta Republike Slovenije, Pamfil, Ljubljana

Štrus, Dušan (2007) Pristojnosti drugega doma parlamenta. Doktorska disertacija, Grad Franc (mentor), Pravna fakulteta univerza v Ljubljani, Ljubljana

Štrus, Dušan (2002) Pristojnosti drugih domov evropskih parlamentov. Diplomsko delo, Grad Franc (mentor), Pravna fakulteta univerza v Ljubljani, Ljubljana

Trstenjak V.: o nekaterih vprašanjih ob konstituiranju državnega zbora in državnega sveta Republike Slovenije, Pravniki, št. 1-3, Uradni list Republike Slovenije, 1993, str. 65-77

ZAJC, Drago (2004) Razvoj parlamentarizma Funkcije sodobnih parlamentov. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Zajc, Drago (2009) Sodobni parlamentarizem in proces zakonodajnega odločanja: s posebnim poudarkom na Državni zbor Republike Slovenije. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Pravni viri:

Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91

Zakon o določitvi volilnih enot za volitve predstavnikov lokalnih interesov v državni svet, Uradni list RS, št. 48/1992

Zakon o parlamentarni preiskavi, Uradni list RS, št. 63/93

Zakon o ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 15/94

Zakon o Državnem svetu, Uradni list RS, št. 100/2005

Zakon o nezdržljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, Uradni list RS, št. 20/2006

Zakon o referendumu in ljudski iniciativi, Uradni list RS, št. 26/2007

Poslovník Državnega sveta, Uradni list RS, št. 44/93

Spremembe in dopolnitve Poslovnika Državnega sveta (PoDS-1A), Uradni list RS, št. 18/2005

Poslovník državnega zbora, Uradni list RS, št. 92/2007

Spletni viri:

Državni svet Republike Slovenije
Dostopno na: <http://www.ds-rs.si/>

Državni zbor Republike Slovenije
Dostopno na: <http://www.dz-rs.si>

Poročilo o delu Državnega sveta v letu 2003 (od 17.12. 2002- 31.12 2003)
Dostopno na: http://www.ds-rs.si/dokumenti/porocila/Porocilo_DS-2003.doc

Poročilo o delu Državnega sveta v letu 2004
Dostopno na: <http://www.ds-rs.si/dokumenti/porocila/PorociloDS2004.pdf>

Poročilo o delu Državnega sveta v letu 2005
Dostopno na: <http://www.ds-rs.si/dokumenti/porocila/PorociloDS2005.pdf>

Poročilo o delu Državnega sveta v letu 2006

Dostopno na: <http://www.ds-rs.si/dokumenti/porocila/PorociloDS2006.pdf>

Poročilo o delu Državnega sveta v letu 2002-2007

Dostopno na: http://www.ds-rs.si/dokumenti/porocila/PorociloDS_3M.pdf